ҺУРГУУЛИИН ҮҮДЭНЭЙ НЭЭГДЭХЭДЭ

Мүнөөдэр һургуулиин үүдэнэй нээгдэхэдэ, сагаан фартук гү, али һурагшадай хубсаһа үмдэһэн, хүзүүндээ улаан галстук зүүһэн, ...хэн нюргандаа үргэлһэн гү, али гартаа бариһан бүри бишыхан гү, али эдир залуухан басагад, хүбүүдэй дуутай шуутайгаар, согтой ...унаар алхалалдажа ябахыень ...өө нютагуудташье, хото городуудташье хаана хаанагүй харагдаа. Эдэнэй дунда һургуулиин богоһо түрүүшынхеэ алхалхаяа ябаһан нэгэдэхи классай шабинаршье, ...н һүүлшынгээ жэлэй түрүүшын ...р һургуулиингаа үүдэ бардаар нээхэеэ ябаһан арбадахи классай һургуулидашье тоо томшогүй гэхээр олон байха. Манай республикын бухы һургуулинуудта 1966—1967 оной һуралсалай жэлдэ нэгэдэхи классуудта аяар ...700 шабинар һурахаар хүлеэгдэнэ. Тиихэлэ 1-дэхиһээ 10-дахи хүрэтэр бүхы классуудта 185.700 шабинар һураха болоно.

Мүнөө үеын совет хүнүүдэй дунда һургуулида һураагүй улад үгы байха. Бага балшар наһандаа һургуулиин богоһо анха түрүүшынхеэ алхалхаяа ябахадаа ...хэн ухаан бодолдоо, гэ...хэн сэдьхэл зүрхэндөө юун ...э шэбшэжэ ябаһанаа хүн бүхэн ...аад үзэг лэ. Хайшан гэжэ ном ...эг юм, партада хайшан гээд ...аг юм, багшынгаа асуудалнуудта юун гэжэ харюусахаб, таниигдаагүй олон үхибүүд соо бэеэ хайшан гээд абажа ябахаб — иимэрхүү асуудалнууд долоотойхон үхибүүнэй һанаа зобоогоол ёһотой. Эдэ бүхы, мүн бусад олон мэдэгдээгүй асуудалнуудта түрүүшын үдэрһөө эхилээд тон зүб харюу үгтэхэ болоно. Олонхидоо «а» үзэг мэдэхэгүй ерэһэн бишыхан багашуулһаа захалаад, арбадахиин эдир залуушуул хүрэтэр бүхы һурагшадта эрдэмэй бата бэхи үндэһэ һуури олгохо, тэдэниие бултыень эрхим һайнаар, коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ гэһэн туйлай ехэ харюусалгатайшье, хүндэтэйшье зорилго һургуулиин бүхы коллектив бүхэнэй урда, түбхын түрүүндэ багша бүхэнэй урда табигдана.

Багша, совет багша! Энэ хадаа гүн ехэ удхатай, нангин заяатай, энэрхы дулаан амисхалтай үгэ байһаниинь мэдээжэ. Багшын образ совет хүн бүхэнэй ухаанда баһал иимэ арюунаар һанагдадаг. Тиимэшье байнгүй яаха һэм. Совет багша хадаа эрдэм номдо һургахаһаа гадна, залуушуулые хүмүүжүүлэгшэ, коммунис ёһоор хүмүүжүүлэгшэ болоно бшуу.

Түбхын түрүүндэ багшанарай үүсхэл оролдолгын ашаар найман жэлэй дунда һуралсал бэелүүлхэ тухай хуули манай республика дотор муу бэшээр дүүргэгдэжэ байна. Һургуулиин наһанай бүхы үхибүүдые һуралсалда хабаадуулжа, һайнаар һургаха тушаа хаа хаанагүй нилээд оролдолго гаргагдана. Республикын 530 гаран һургуули бүгэдэ ниитын һуралсалые амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаа. Хоёрдохи жэлдэнь нэгэ класста дахин һуулгангүй, саг үргэлжэ урматай оролдосотойгоор хүдэлжэ ябаһан багшанар олон. 1965—1966 оной һуралсалай жэлые 1.700 гаран багшанар тиимэ амжалтатайгаар дүүргэә.

Зүгөөр һургуулиин үүдэнэй шэнээр нээгдээд байхада, саашадаа дабтагдахагүйнь тулада, тохёолдоодг дутуу дунданууд тухай хэлэнгүй байхаар бэшэ. Эгээл ехэ дутагдал юуб гэхэдэ, олохон һургуулинуудта хангалтагүйгөөр һуража, муу сэгнэлтэ абадаг гү, али хоёрдохи жэлээ нэгэ класста үлэдэг һурагшад бии байһаар. Һургуулинууд болон багшанарай хүдэлмэридэ гаргагдаһан голодоһон гээшэ гэжэ энээниие тоолохоһоо ондоо аргагүй. Энэ хадаа ажахын хүдэлмэридэ гаргагдаһан голодоһондо орходоо тад ондоо шэнжэтэй, моральна талаар сэгнэхэньшье бэрхэтэй, огто тэсэхээр бэшэ голодоһон ха юм. Мүнөө үедэ иимэ голодоһо гаргаха гээшэ һургуулидашье, багшадашье тон эшхэбтэр байна. Һуралсалай шэнэ жэлдэ нэгэшье һургуули нэгэшье голодоһо гаргахагүйгөөр хүдэлхэ болоно. Тиимэ арга боломжошье бии.

Тэрэшэлэн баһа нэгэ ехэхэн дутагдалые тэмдэглэлтэй болоно. Зарим ушарнуудта һургууляа хангалтатайгаар хүдэлгэһэн болохо, дутуунуудаа далдалха гэһэн бэеэрээ, шабинарай муугаар һураашье һаань, «гурбые» табихыень багшанарые али болохоор бааладаг һургуулиин директорнууд эндэ тэндэ бии байна. Энээн тухайда материал манай газетэдэ хэблэгдэһэншье байха. Энээниие зэмэтэ ябадал гээшэ гэжэ тоололтой. Энэ хадаа зүбөөр һургахаһаа гадна, мүн һурагшадыешье, багшанарыешье зүбөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ хохидол ушаруулна. Һуралсалай болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин муугаар табигдаһан лэ газарта иимэ ушарнууд тохёолдодог байна.

Һургуулиин һурагшанарай совет, партийна, профсоюзна болон комсомолой организацинууд энэ мэтын дутуу дунданuудые обёоронгүй байнгүй, анхаралаа хандуулха, иимэ ушарнуудай тохёолдоо һаань, дары сагаа бодото хэмжээ абаха, һурагшадайшье, багшанарайшье дунда политическэ, үзэл сурталай хүдэлмэри эрид һайжаруулха зорилготой.

Илангаяа хүдөө нютагуудта колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һургуулинуудай али бүхы хүдэлмэридэ ехэ туһа хүргэхэ зорилготойшье, аргатайшье. Һургуулинуудые али бүхы хэрэгсэлнүүдээр, байра байдалаар, түлеэ залһаар, эдеэ хоолоор хангаха, холын үхибүүдые һургуулидань хүрэтэр үдэр бүхэндэ зөөжэ байха, багшанарай амжалтатайгаар хүдэлхын, шабинарай һайнаар һурахын тула үнэн зүрхэнһөө анхарал оролдолго гаргаха гээшэ тэдэнэй арюун үүлгэ мүн.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ республикын бүхы һургуулинуудай амжалтатайгаар хүдэлхыень туйлаха гээшэ бүгэдэ ниитын хэрэг.

ҺУРАЛСАЛАЙ ШЭНЭ ЖЭЛ ЭХИЛБЭ

БАГШАНАРТА, ҺУРГУУЛИИН КОЛЛЕКТИВУУДТА, БУХЫ ҺУРАГШАДТА ЭРХИМ ҺАЙН АМЖАЛТА ЮРӨӨЕ!

СЕНТЯБРИИН НЭГЭН. Улаан-Үдын нэгэдэхи интернат һургуулиин нэгэдэхи класста шэнэ һурагшад абтана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: багша Л. Н. Ян Вен-тун нэгэдэхи класста һураха үхибүүдтэй хөөрэлдэжэ байна.

С. ДОРЖИЕВАЙ фото.

ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

«ЭДЕЭ ХООЛОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭРЭЙ» ЖЭЛ БҮРИИН ҺАЙНДЭРЫЕ ТОГТООХО ТУХАЙ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ тогтооно:

«Эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэрэй» һайндэрые тогтоохо.

«Эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэрые» жэл бүри октябриин гурбадахи воскресениидэ һайндэрлэхэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1966 оной августын 30.

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 206 (11191) | 1966 оной сентябриин 1, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Газетын гаража байхада

ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭЭБДИ

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Августын 31, телефоноор абтаба). Манай ХХ партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд тарья хуряалгаяа эмхитэйгээр захалжа, гүрэндөө нилээд ехэ тарья тушаагаад байна. Энэ үдэр колхозоймнай гэшүүд ехэхэн амжалта туйлаба. Ороохо тарья гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэбые дүүргээбди. Хамта 4 мянган центнер тарья худалдагдаха аад, бэлэдхэлэй пунктда 4189 центнер тушаагданхай.

Жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргээд, манай колхозой гэшүүд түсэбһөө гадуур үшөө ехэ тарья гүрэндөө тушаахаар шиираална. Энэ жэлдэ хамта 16 мянган центнер ороохон гүрэндэ худалдагдажа, жэлэймнай түсэб дүрбэ дахин үлүүлэн дүүргэгдэхэ. Иимэ арга боломжо манай колхоздо бии. Колхозоймнай тарьялан дээрэһээ баян ургаса хуряагдажа байнхай. Һайнаар ургаһан зарим участогуудһаа гектарай 18 центнер хүрэтэр шэниисэ, 16 центнер ешмээн сохигдожо абтана.

Гүрэндэ тарья тушааха жэлэйнгээ түсэбые ямар аргаар уридшалан дүүргээбибди гэхэдэ, артелиимнай механизаторнууд тарья хуряалгые бэлэдхэлтэйгээр угтажа, социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Хуряалгын түрүүшын үдэрһөө эхилээд комбайнернууд техникээ бүтээсэтэйгээр ашаглаһан байна. Жэшээлхэдэ, колхозоймнай түрүү комбайнер Петр Афанасьевич Вершининэй даадаг агрегат үдэрэйнгөө даалгабариие хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, мүрысөөндэ шалгаран ябана. Комбайнернууд Николай Иванович Хороших, Дугаржаб Жамбалович Цыбиков гэгшэд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

Механизаторнуудһаа гадна, гүрэндэ тарья зөөжэ байдаг автомашинын жолоошод эдэбхитэйгээр ажаллажа байдаг. Сэлэнгын автогаражай наймадахи автоколоннһоо колхоздомнай ажаллахаяа ерэһэн шофернууд Владимир Васильевич Карелин, Валерий Иванович Кобылкин, Анатолий Федорович Ковалев гэгшэд колхозой тоогууд дээрэһээ гүрэндэ тушаагдаха ороохо Зэдын станцида, тус тустаа ГАЗ-53 автомашинаар 140—150 центнер тарья зөөдэг юм.

Энэ жэлдэ тарья хуряалгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ, түрүү арга үргэнөөр хэрэглэхэ гэһэн Мухар-Шэбэрэй аймагай механизаторнууд, тарьяшадай үүсхэлые колхозоймнай гэшүүд халуунаар дэмжэжэ, саашадаа ажал хүдэлмэри дээрээ бүри ехэ бүтээсэ туйлахын, тарья хуряалгаяа богони болзорто гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэхын, полинууд дээрэхи һолоомые саг болзор соонь суглуулжа, намарай паар хахалха түсэбөө дүүргэхын түлөө, ерэхэ жэлэй ургаса тарилгада бэлэдхэл болгон үрэһэ хүрэнгээ хүсэд хаажа абахын түлөө тэмсэжэ байна.

М. КАВЕЛИН,
Зэдын аймагай ХХ партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

ДОБТОЛГЫН ЭХИНДЭ

МАНАЙ КОЛХОЗОЙ полинууд дээгүүр түрүүшын шэниисын баалнууд зурылдажа эхилбэ. Тарья түүбэрилэн хадалга захалба гээшэ.

Тарья хуряалгада манай механизаторнууд бэлэн болоһоор үнинэй. 19 комбайнууд (тэдэнэй 6-ниинь амяарлан хуряалгада ябаха) поли дээрээ гаранхай. Мүн тэрэшэлэн 25 трактор бэеэ зэһэнхэй. Тэдэнэй олонхинь хоёр халаанда хүдэлхэ. Үдэртөө силосэй комбайн шэрээд, һүниндөө газар хахалха юм. Хоёр лафетнэ жаткаар шэниисэ хадажа байнабди. Бүхы автомобильнууднай бэлэн. Тарья хуряалгын үедэ 130-аад хүн поли дээрэ хүдэлхэнь.

Мүнөө жэлдэ хамтадаа 4610 гектар ороохото ургамалнуудые хуряаха байнабди. Тэрэнэйнгээ мянтаадыень амяарлан хадахабди. Ниихэдээ хэхэ юумэмнай горитой болоно. Тиигэбэшье мянгаад гектараа арбаад хоног соо хадажа дууһаха бэзэбди. Сэлмэг үдэрнүүдэй тогтобол 4—5 хоноод лэ баалнуудаа суглуулан сохижо эхилхэ, мүн ургасаяа сэхэ комбайндажа захалхабди. Иигэжэ 20—25 хоногой туршада бүхы тарьягаа хуряажа, хойноньгараха аргатай болонобди.

Комбайнай хойноһоо поли дээрэхи һолоомо суглуулха хоёр оньһожоруулагдаһан бригада хүдэлхэ. Тэдэнэр тус бүридөө нэгэ-нэгэ һолоомо һүрилдэг машинатай, хоёр-хоёр үлгэгдэдэг волокушатай байха. Хэрбээ эдэнэй хүсэжэ бирахаяа болёо хадань, тростой волокушануудаар хамһалсуулхабди. Мүнөө жэлдэ һолоомо һүрилэлгэдэ анхаралаа онсо хандуулнабди. Юуб гэхэдэ, нёдондо һүрилэлгэмнай хожомдожо, намарай паар хахалха хүдэлмэридэ һаад ушаруулагдаһан юм. Энэмнай поточно аргаар тарья хуряалга эрхилһэн хэрэг бэшэ болоно бшуу. Тиимэһээ мүнөө жэлдэ һаад болохогүй бэзэ гэжэ найданабди. Ерэхэ жэлдэ хэрэглэхээр 2500 гектар намарай эртын паар хахалагдахань. Август соо 500 шахуу гектар хахалагдаад байна. Зуугаад гектарта аммиагтай уһан оруулагдаа.

Ургаса яһала һайн шэнги. Адаг 48—49 мянган центнер ороохо абаха бэзэбди. Тиигэбэл гүрэндөө 13,5 мянга бэшэ, харин 16 мянган центнер худалдаха аргатай болонобди. Зүгөөр эндэ ажалай эмхидхэл шиидхэхэ байна. Ганса хуряалгын агрегадууд һайнаар хүдэлхэ бэшэ, мүн тоог дээрэ хүдэлмэри һаадгүйгөөр ябажа байха ёһотой. Тиигэбэл таһалгаряагүй бэлэдхэлэй пунктда ороохо ябуулжа, хүрэнгэдөө хаажа байха бологдоно. Тоог дээрэ хүдэлхэ хүнүүдые һайса хаража үзөөбди. Тэндэ дүршэлтэй, ямаршье сагта гараад хүдэлхэ хүнүүд табигдаха ёһотой ха юм даа.

Автотранспорт хуряалгын үедэ ехэхэн үүргэ дүүргэхэ байна. Тэдээнһээ комбайнуудай, тоог дээрэхи хүдэлмэри сүм дулдыдаха жэшээтэй. Тиимэһээ бүхы автомобильнуудаа техническэ талаарнь шалгаабди. Хуряалгын урда тээ харгынууднай заһабарилагдаа. Ниихэдээл техникэ даажа ябаһан хүнүүдэй мэргэжэл шадабариһаа бүхы юумэн дулдыдаха болоно гээшэ ааб даа.

Хэзээдэ ехэшье, багашье хэрэг байг, тэрэнэй эхиндэ коммунистнууд жагсадаг гээшэ. «Хуряалгаяа богони болзорто эрхим шанартайгаар үнгэргэе» гэжэ коммунистнуудай нэн түрүүлэн үгэеэ үгэһэн байна. Августын ...тэнгээр болоһон партиина суглаан дээрэ хуряалгын халуун хаһада коммунистнууд яажа хүдэлхэ тухай ехэ хөөрэлдөөн болоо. Бултанай түрүүн ябаха, жэшээтэ һайнаар хүдэлхэбди гэһэн богонихон удхатай шиидхэбэри абтаа һэн. Хуряалгын һая эхилжэ байгаашье һаа, коммунистнууд хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ байна. Механизаторнууд М. Е. Гребенщиков, А. П. Петров болон бусад эрхим һайнаар хүдэлжэ захалба.

Мухар-Шэбэрэй механизаторнуудай үүсхэл манай тарьяшадай сэдьхэлые ехээр хүдэлгэбэ. Тиихэ ёһотойшье. Тэдэнэр манай хүршэнэр ха юм. Тэдэнһээ муугаар хүдэлхэ болоо һаа манда эшхэбтэр гээшэл. Тиимэһээ бидэ урда абаһан түсэбөө үшөө дахин хаража үзөөд, тэрээндээ зарим тэды хубилалта оруулбабди. Тиихэтэеэ хамта тарья хуряалга дээрэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха гэһэн социалис мүрысөөндэ оролсое гэжэ аймагайнгаа бүхы колхозинуудта, механизаторнуудта уряатайгаар хандаха гэһэн бодол коммунистнуудай сэдьхэлдэ түрэбэ.

Социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар манай колхозой правлени, партком хадаа зарим тэды дүй дүршэлтэй болонхой гээшэ. Жэшээнь, үбһэ хуряалгын үедэ мүрысөөнэй дүн саг зуура согсологдожо, тэрэнь ханын хэблэлдэ үргэнөөр харуулагдажа байгаа. Моральна болон материальна урмашуулганууд зүбөөр хэрэглэгдээ. Тиигэжэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэнхэй.

Мүнөө жэлдэ тарья хуряалга дээрэ социалис мүрысөө үрэтэйгөөр эмхидхэхэ арга ехэ. Юуб гэхэдэ, хуряалга дээрэ агрегадуудые бүлэг бүлэгөөр хүдэлгэхэ байнабди. Тиигэжэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулхадамнай таарамжатай үндэһэ һуури табигдана. Бүлэг бүхэндэ политэмхидхэлшэд эльгээгдэнхэй, дайшалхы хуудаһануудые гаргаха редколлеги томилогдонхой. Тус бүридэнь тракторна вагон бии. Тэрээн дотор радиоприёмник, газетэ, журналнууд, аптечкэ, нааданай зүйлнүүд хэрэгтэй соонь түхеэрэгдэнхэй. Бултадаа гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй.

Тарья хуряалгын үедэ ажалшадые культурно-ажаһуудалай талаар хангаха асуудалые партком дээрэ мүн зорюута шиидхэһэн байнабди. Хуряалгын үедэ халуун эдеэн тарьяшадта түлөөһэгүйгөөр үгтэхэ юм. Хэндэ ямар эд бараан хэрэгтэйб, тэрэнэй захил абтана. Культурын байщангай хүдэлмэриин түсэб мүн лэ табигданхай. Хуряалгын үедэ тэндэхи уран һайханай коллектив поли дээгүүр ябажа байха юм. Лекторнүүдшье баһал даабаритай, артелиин арадай хинагшад тусхай зохёоһон түсэбэй ёһоор хүдэлмэреэ эмхидхэхэ байна.

Тарья хуряалга дээрэ хүдэлэгшэдэй хоорондо дэлгэрхэ социалис мүрысөөнэй гурим зохёогдонхой. Тэрэнэй ёһоор бүтээсэ ехэтэйгээр, шанар һайнтайгаар хүдэлһэн хүнүүд урмашуулагдажа байха юм. Мүрысөөндэ илаһан бүлэг агрегадуудта колхозой правлениин ба парткомой дамжуулгын Улаан туг, улаан вымпелнүүд барюулагдаха, түрүүшүүлдэ шагнал болгогдон часуud, радиоприёмнигууд, Бүхэсоюзна выставкэдэ ошохо путёвконууд олгогдохо юм. Тарья хуряалга дээрэ хүдэлжэ байһан колхознигуудта натуральна түлбэри үгэхөөр колхозой правлени шиидхэбэ. Ажалай түлөөһэн болон олоһон түхэриг бүхэнэй хахадтань ороохон үгтэхэ болоно. Иимэ хэмжээнүүд колхознигуудай һанал сэдьхэлые урмашуулха, тарья хуряалгын хүдэлмэриие амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ нилээд урагшатай түлхисэ болохо бэзэ.

Хуряалга хадаа тарьяшадай жэл соо хэһэн ехэ хүдэлмэриин эсэсынь болоно гээшэ. Тиимэһээ тэдэнэй ургууһан баян ургасые хаһа саг соонь һайн шанартайгаар хуряажа абаха гээшэ колхозой коммунистнуудай мүнөөдэрэйнь гол зорилго мүн болоно.

В. ГРОССМАН,
Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, ВЦСПС-тэ

ХАБАТАЙЛ ҺАА, ШАНДА ХҮРТЭГ!

РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет болон ВЦСПС 1966 оной августын 13-да тарья хуряалтые эмхитэй ябуулха, түсэбһөө гадуур гүрэндэ ороохо хуряалтые эмхидхэхын түлөө республиканuудта, хизаар болон областьнуудта, аймагуудта, колхоз, совхозууд болон гүрэнэй бусад ажахынуудта Бүхэроссиин социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай тогтоол абаба.

Бүхэроссиин социалис мүрысөөндэ илагшадта иимэ шан тогтоогдоо гэбэл:

а) Автономито республиканuудта, хизаар болон областьнуудта РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын 12 Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулагдаха, мүн хоёрдохи мүнгэн шанда хүртэгдэхэ;

б) РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын нэгэ Улаан туг Буряадай АССР-эй аймагуудта барюулагдахые орхихо;

в) РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын найман Улаан туг Буряадай АССР-эй колхоз, совхозуудта, гүрэнэй бусад ажахынуудта барюулхые үлөөхэ.

Социалис мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлһэн автономито республиканuудта, хизаар болон областьнуудта, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг барюулагдахын хамтаар 15 мянган түхэриг мүнгэн шан тус тустань үгтэхэ болоно. Хоёрдохи һууринда гарагшадта ... мянган түхэригэй мүнгэн шан олгогдоно.

Социалис мүрысөөндэ түрүүлһэн аймагуудта РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг 5 мянган түхэригтэйгөөр барюулха.

Мүрысөөндэ шалгарһан колхоз, совхозууд болон гүрэнэй бусад ажахынуудта РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугай 1,5 мянган түхэригэй мүнгэн шан үгэлсэхэ.

Шагналда хүртэһэн ажахынууд өөһэдынгөө дураар абаха мүнгэндөө мотоцикл гү, али пианино, телевизор, холодильник болон бусад үнэтэ зүйлнүүдээр һэлгэжэ абаха эрхэтэй.

Социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргалга, дамжуулгын Улаан тугуудые мүнгэн шантайгаар барюулга жэлдээ нэгэ дахин, ноябриин 1-нэй байдалаар тодорхойлогдохо ушартай.

Шалгарһан автономито республиканuудта, хизаар болон областьнуудта шангуудые РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерство, хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай тодоруулһан баримтаар гэршэлэгдэжэ, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй үмэнэ барюулагдаха.

Аймагууд, колхоз, совхозууд болон гүрэнэй бусад ажахынуудта үгтэхэ шангуудынь автономито республиканuудай Хүдөө ажахын министерствын, хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой тодоруулһан баримтаар автономито республиканuудай Министрнүүдэй Соведэй зүгһөө барюулагдаха.

Ажалай ехэ туйлалта харуулжа, түсэбһөө гадуур гүрэндөө тарья ехээр худалдаһан, ороохо хуряалгаар доторойнгоо хэрэглэмжые хангаһан автономито республиканууд болон колхоз, совхозууд, гүрэнэй бусад ажахынууд Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ шалгарһан дээрэ тоологдохо юм.

Энэ тогтоолой һүүлээр, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугуудые, мүнгэн шангуудые барюулха тушаа, ороохо тарьянай ургасые дээшэлүүлхэ, гүрэндэ ехээр худалдаха тушаа социалис мүрысөөнэй гурим тухай хэлэгдэһэн РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй 1966 оной февралиин 18-да абтаһан, 168-дахи номерой тогтоол хүсэнһөө гараха байна.

Сошордомо дохёо

ХҮРШЭНЭРТӨӨ НАЙДАБАШЬЕ ҺАА...

Энэ жэлдэ тарьяламнай нёдондонойхиһоо холо һайн. Зарим полинуудай гектар бүриһөөнь 15 центнерһээ бага бэшэ ороохон сохом гарахал байха. Тиибэшье тарьянай жэгдэ бэшээр эдеэшэһэн тула комбайнуудаараа сэхэ хадахын аргагүй. Эгээ тиимэһээ эндэ амяарлан хуряалга эмхидхэжэ, жатkануудые дары табиха ёһотой байгаа бшуу. Теэд... Тэрэмнай заһагдажа бэлэн болгогдохоһоо байтагай, энэ тэрэ детальнуудынь үгы болошоһон, һая нааша ашаглалгада оруулагдахаар бэшээр орхигдошоһон байна. Колхозоймнай главна инженер Кушнарев унтаһанаа гэнтэ һэриһэндэл, дээрээ ортохоёо ортошоһон хойноо, энэ тэрээгүүр гүйлгэжэ, заһабарилха детальнуудые бэдэржэ оробо.

Нёдондо хуряалгын урда тээхэнэ ЖВН-6 гэжэ шэнэ жатка главна инженернай асаржа, тарьялангай захада буулгаһан юм. Тэрэ сагтань жаткаяа бэлэн болгохо ёһотой байгаа бшуу. Энээн тухайда Кушнаревто һануулхада, «хэрэгтэй сагтаа бэлэн болоно бэзэ» гээд урагша абаагүй юм. Тарья хуряалгын дүүрэтэр тэрэ жатка хабсаргагдангүй, тэндээл хэбтэһэн зандаа үлөө һэн. Үнгэрэгшэ жэл тарьяламнай дууһан жэгдэ эдеэшэһэн байжа, сэхэ хадалгаар хуряалгын ажал түгэсхэгдэһэн байгаа.

Харин мүнөө жэлдэ амяарлан хуряалга заатагүй хэгдэхэ зэргэтэй байһаниинь бүри эртүүр эли һэн. Главна инженертэ мүнөөхи жатка тухайда механизаторнуудай зүгһөө нэгэтэ бэшэ хэлэгдэһэн байха. Партиин райкомой секретарь Шикуло ерэжэ, задархай жатка тухай тэрээндэ асуудал табихада, Кушнарев «һүүхэ һандагай» боложо эхилээ.

Мухар-шэбэрэйхидэй сүм бэлэдхэлтэйгээр, эрхим һайн эмхидхэлтэйгээр тарья хуряалгадаа ороһыень газетэдэ уншахадаа, бидэндэ атаархаха мэдэрэл түрэгдэнэ. Тэндэ хамаг ажал зохидоор түсэблэгдэнхэй, хуу дууһан эртээнһээ хараалагданхай. Механизатор бүхэн ямар полидо гарахаяа мэдэнхэй, хэды саг соо хуряалтаяа дүүргэхээр тодорхойлонхой. Ажалайнь түлөөһэншье тэдэндэ ойлгуулагдаһан байна.

Манай колхоздо тарья хуряалгын үедэ комбайнер, механизаторнуудта түлэгдэхэ ажалай түлөөһэншье тодорхойлогдоогүй байһаар. Энээн тухайда дурдахада, колхозой түрүүлэгшэ Ждановшье, парткомой секретарь Юрьевшье, отделениие эрхилэгшэ Чебунишье урагша абадаггүй, «һаяар бултыетнай суглуулжа ойлгуулхабди» гээд лэ, энэ асуудалһаа бэеэ зайсуулна. Ажалай түлөөһэн нёдондонойхёороо үлэхэ гээдшье хэлсэдэг хүнүүд бии. Энэ жэл ургасын һайн дээрэһээ түлөөһэн дээгүүршье байха гээд зариман найдана. Сэхыень хэлэхэдэ, ажалай түлөөһэнэй талаар элдэб хөөрэлдөөн гарана, һайнаар ойлгуулха хүн байхагүй.

Энэ жэлэй тарья хуряалга хүшэр, удаан саг соошье эндэмнай үргэлжэлхэ байһаниинь бидэндэ эли харагдана. Нёдондо хоёр отделенидэмнай найман комбайн хүдэлһэн юм. Тиибэшье һаа, хүршэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд туһалалсажа, тарья хуряалгыемнай дүүргэлсээ һэн. Харин мүнөө жэлдэ нёдондонойхиһоо нилээд хүшэр байдалтайбди. Найман комбайнаймнай хоёрынь гологдожо, отделени бүридэ гурба-гурбан комбайн хүдэлхэнь. Энэмнай комбайн бүхэн 400 гектарһаа бага бэшэ тарьялан хуряаха зэргэтэй болоно. Эндэ өөһэдынгөө хүсөөр үрдихэгүймнай ойлгосотой. Хүршэнэрөө баһал гүйха болоо гээшэ гүбди?

Теэд хэды болотор хүршэнэрэйнгоо туһаламжада найдаха зонобди?

Л. МИХАЙЛОВ,
Л. КАЛИНИН,
комбайнернууд.

Улаан-Үдын аймагай «Дружба» колхоз.

ҺУРГУУЛИНУУДАЙ, БҮГЭДЭ НИИТЫН АНХАРХА ХЭРЭГ

Һуралсалай шэнэ жэл эхилбэ. 1965—66 онуудта республикымнай 1830 багшанар үхибүүдээ «муу» гэһэн сэгнэлтэгүйгөөр дээдэ классуудта гаргаһан байна. 30 һургуулинуудта, 1123 классуудта нэгэшье һурагша хоёрдохи жэлээ һуугаагүй. Үнгэрэгшэ һуралсалай жэлэйхидэ орходоо 163 медалистнуудаар олонбди. Бүхы дээрээ дунда һургуули 7,7 мянган, найман жэлэй һургуули 11,8 мянган хүүгэд дүүргээ. Тиихэдээ Улаан-Үдын, Яруунын, Кабанскын, Сэлэнгын аймагуудай һургуулинууд һуралсалай һайн дүнгүүдые харуулһан байна. Илангаяа 1965—1966 оной һуралсалай жэлдэ эхин шатын һургуулинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха, тоо бодолго, физикэ болон хими заалгые дээдэ шатада үнгэргэхэ талаар багa башэ хүдэлмэри хэгдээ.

Улаан-Үдын № 6 эхин һургуулида гурбан жэлэй программада орохо талаар хүдэлмэри үнинэй ябуулагдадаг. Энэшье хүдэлмэри, мүн дунда һургуулиин программые үргэдхэхэ, ниитэ гэгээрэлэй, политическэ мэргэжэл нэбтэрүүлхэ ажал — бултадаа имагтал КПСС-эй XXIII съезд дээрэ абтаһан хараа шугамые баримталан ябуулагдадаг.

Үдэшын һургуулинуудта ябадаг залуушуулай һуралсал, тэдэнэй һураха бүхы арга боломжые нь һайжаруулха талаар бага бэшэ ажал хэгдэһэн байна. Тиихэдээ Ульяновска ба Куйбышевска областиин һургуулинуудай дүй дүршэл халан абаабди. Манай республикын арадай гэгээрэлэй хэдэн хүдэлмэришэд тэндэ ошожо ажалтайнь танилсаһан байна.

Хүүгэдые заабол дунда һургуулитай болгохын тула республикымнай Министрнүүдэй Совет найман жэлэй һургуулинуудые дунда һургуулинууд болгожо байнхай. 1965 ондо 17, харин энэ жэлдэ 29 һургуулинууд 10-дахи классуудтай болгогдобо. Энэ гүнзэгы удха шанартай ажал хадаа миин ёһын тулада хэгдэхэгүй, тусхай түсэбтэйгөөр ябуулагдаха юм. Тиихэдээ энэ хүдэлмэридэ манай олонниитые бүри олоор хабаадуулха' зэргэтэйбди.

Гансахан дунда һургуулинуудые нээхэ хүдэлмэри миин ябуулаад байхагүй, һургуулиин хүүгэдые ажалай дүршэлтэй болгохомнай шухала. Тиихын тула ажалай дүршэл зааха түсэб мүнөө жэлдэ 30 һургуулинуудта үгтөө. Гадна республика соохи 116 дунда һургуули энэ хүдэлмэриие бага багаар нэбтэрүүлжэ эхилхэнь.

Гэбэшье Баргажанай, Бэшүүрэй, Загарайн, Сэлэнгын, Түнхэнэй, Улаан-Үдын аймагай ба городой зарим һургуулинуудта ниитэ һуралсал тухай гурим һулаар ябуулагдана. Тус аймагуудтахи арадай гэгээрэлэй таһагууд харьяата һургуулинуудайнгаа ажалые нягталан шалгадаггүй, тэндэхи багшанарта тусхай туһаламжа үгэдэггүй байба. Эндэхи ажалшадай депутадуудай гүйсэдхэхэ комитедүүдшье гэгээрэлэй хүдэлмэришэдтэ эрилтэ муугаар табяа. Тиимэһээ 4, 8, 10, 11-дэхи классуудые олон һурагшад дүүргэжэ шадаагүй, 5, 8, 9, 11-дэхи классуудта орохо ёһотой хүүгэд дутаһан, түсэбтөө хүрөөгүй байна. Энэ тон горитойхон дутагдал болоно. Республикын зарим һургуулинуудта дээрэһээ үгтэһэн түсэб хүрэжэ ошодоггүй, ошоошье һаа хайша хэрэгээр орхигдошоно. Багшанар, һургуулинууд нютагтаа һургуулида орохо хүүгэдэй мэдээ хүсэдөөр абадаггүй. Жэшээнь, Забайкалидахи тон үнинэй һургуулинуудай нэгэн болохо Түнхэнэй дунда һургуулиин директор Г. Н. Тугаринов хэды һурагшадни энэ жэлдэ дүүргэхэб, хэдые һүүлшын класста абахабибди гэжэ хүсэд мэдэхэгүй байба. Гадна нэгэдэхи класста орохо хүүгэдэй тоошье хүсэд абтадаггүй байна. Энэ хадаа эндэхи гэгээрэлэй зургаануудай эмхидхэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулһанһаа болоно бшуу. Түнхэндэхи Жэмһэгэй дунда һургуули һуралсалай яһала һайн дүнгүүдые харуулһан байна ха юм. Тус һургуулиин директор нүхэр Д. Ц. Дамшаев гансаараа оролдолго гаргаад байдаггүй, бусад багшануудаа эмхидхэлэй хүдэлмэридэ хабаадуулдаг, түрэлхидэй комитет бэ нютагайнгаа ниитын организацинуудые ажал хүдэлмэридөө хабаадуулжа шададаг байна. Игэжэ эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулһан һургуулинууд һайн дүн харуулна.

Ниитэ һуралсалай хэрэгтэ манай түсэблэлгын органууд, арадай ажахын эмхинүүд, нютагай Соведүүд халуунаар хабаадаха ушартай. Тиихэдээ бүгэдэ ниитээрээ хэлсэжэ, һургуулинуудайнгаа ерээдүйе хараалха зэргэтэйбди. Тусгаар һомологдоһон мүнгэ зүбөөр гаргашалха, тэрэниие хараалагдаһан түсэбөөрнь хэрэглэхэ хэрэгтэй.

Эдэ бүгэдэ ажалые дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхын тула бүхы республикынгаа олон тоото һургуулинуудай һуралсалай материальна баазые үргэдхэхэ, улам бэхижүүлхэ болонобди. Энэ талаар Мухар-Шэбэрэй «Знамя Ленина» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Семенов), Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Социалис Ажалай Герой нүхэр Ванкеев), Хандагатайн леспромхоз (директорынь нүхэр Тугутов) ехэ хүдэлмэри ябуулдаг. Эдэ ажахынуудта шэнэ шэнэ һургуулинууд, хүүгэдэй байранууд, багшанарай гэрнүүд, һайн стадион, һуралсалда хэрэгтэй болон бусад барилганууд үргэнөөр хэгдэнхэй.

Һургуулинууд, арадай гэгээрэлэй эмхи зургаанууд хүүгэдэйнгээ һургууляа дүүргэхэдэнь лэ һанаагаа амаршахагүй, тэдэнэйнгээ саашанхи хуби заяан тухай саг үргэлжэ һанаагаа зобожо байха зэргэтэй. Дээдэ һургуулинуудта, хото хүдөөгэй ажахынуудай элдэб һалбаринуудта хүдэлхэ гэжэ ошоходонь тэдээндэ туһалха, хүлдэхэ шухала. Иимэ һургуули дүүргэһэн хүбүүд, басагадаар олон болохын түлөө һургуулинуудаа һуралсалай бүхы хэрэгсэлнүүдээр хангаха ёһотойбди. Тиихэдээ һургуулиингаа гэрнүүдые заһабарилжа, газаа досоогүй үзэмжэтэйхэнөөр, дура буляама зохидоор шэмэглэхэ, сэбэрлэхэ, һуралсалай элд[…] рэгсэлнүүдээр дүүрэн ха[…] байха ёһотойбди. Һургуули[…] гэдые интернадта абаха, […] эдихэ хоол бэлдэхэ, холо […] нүүдынь машинаар шэрэ[…] мүнөө намарһаа хэгдэжэ […] ёһотой.

Табан жэлэй түсэб соо […] гэгээрэлэй хүдэлмэридэ ех[…] хэгдэхэ. Тэдэнэй нэгэн юу[…] дэ, манай республикын ай[…] та, колхоз, совхозуудта […] лиин ба интернадуудай ба[…] нууд, спортын байшангууд, […] ралсалай мастерскойнууд, […] нарай гэрнүүд ниитын […] хэгдэдэг болохо түсэбтэй […] удха шанартай хүдэлмэри[…] бөөр ябуулха шухала.

Һуралсалай энэ жэлдэ […] республикын гэгээрэлэй хү[…] ришэд КПСС-эй XXIII съ[…] шиидхэбэринүүдые бэел[…] һайн үрэ дүнгүүдые туйлах[…] лөө тэмсэхэ байна.

С. ДУГАР[…]
Буряадай АСС[Р]
гэгээрэлэй мин[истр]

Хойто-Байгалай аймагай «Победа» колхозой загаһашадай бригадын бригадир Михаил Васильевич Лобанов 25 жэлдэ далай дээрэ ябана. М. В. Лобанов — шадамар эмхидхэгшэ, үнинэй коммунист, КПСС-эй райкомой пленумэй гэшүүн.

О. БЕРЕЗКОВОЙ фото.

Партиин райкомуудһаа мэдээсэнэ

АМАН ҮГЫН ЖУРНАЛ

ХЭРЭН. Аймагай Культурын байшанда хүн зон дүүрэн суглараба. Эндэ аман үгын журнал эмхидхэгдэбэ. Тэрэ журнал ниитын гурим эбдэхэ, харша аяг ааша гаргаха, хулигантаха ябадалтай тэмсэхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан байна. Энэ хөөрэлдөөе НПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша Х. Х. Хантаев нээбэ. Тиигээд нэн түрүүлэн аймагай прокурор А. М. Мамуновта үгэ үгэбэ. Нүхэр Мамунов «Хулигантаһанай түлөө харюусалга шанга болгохо тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указай удхые тайлбарилба.

Энэ Указые бэелүүлэн, аймаг дотор ямар юумэнэй хэгдэжэ байһан тушаа аймсоведэй гүйсэдкомой милициин таһагай начальник Ф. Э. Наглаев тоглобо. Аймагай больницын врач А. Б. Пубеев архи гэшэ хүнэй бэе махабадта ямар зэргын хоро хүргэдэг байһан тушаа, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь Лазарь Данзанов залуу үетэнэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха асуудал тушаа хэлэбэ.

Журналай эсэстэ хэлсэһэн асуудалай удхада таараһан документальна кинокадрнуудые эндэ суглараагшадта харуулба.

Иимэ хэмжээн аймагай бусад тосхонуудаар үнгэргэгдэжэ байна.

Б. ШИРЕТОРОВ.

ЭЭЛЖЭЭТЭ ҺУРАЛСАЛ

ХОРИ Аймагай эмхи зургаануудай партийна эхин организацинуудай секретарьнарай нэгэ удэрэй ээлжээтэ семинар эндэ үнгэргэгдэбэ.

Тэрэ семинар дээрэ түрүүшын хахад жэлэй дүнгүүд, аймагай эмхи зургаануудай зорилгонууд тухай элидхэл партиин райкомой секретарь И. Ф. Елдинов хэбэ. КПСС-эй райкомой таһагуудые даагшад И. Я. Трунев, Г. З. Бальжиров гэгшэд партийна эмхидхэлэй, соёл сурталай хүдэлмэри һайжаруулха асуудалнууд дээрэ тоглобо.

Аймагай хэлхээ холбооной узелай конторын партийна эхин организациин секретарь В. А. Романов коммунистнуудай хамтын суглаанай абаһан, мүн партийна дээдэ органуудай гаргаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые бэелүүлдэг дүй дүршэл тухайгаа хөөрэжэ үгэбэ.

Ж. БАДМАЕВ.

Болбосон түхэлтэй

Таба-зургаан жэл соошье иимэ ябаагүй хүн Сорог тосхониие гайхан харана. Бүри һүүлэй жэл болотор эндэ колхозой конторо нэгэ муухан гэртэ байдаг һэн. Хүнэй ябаад орохо айлшье гэжэ хомор, бүхы зониинь энэ тэрэ голоор ажаһуудаг һэн. Эндэнь нэгэ заахан магазин, эхин һургуули, колхозой правлени—иигээд лэ тосхоной нэрэ зүүгээд байгаа бшуу. Теэд мүнөө дурсагдаһан тосхон нилээд болбосон түхэлтэй болоо. Тэрэнэй тэг дунда арбаад гаран шэнэ гэр байра, үхибүүдэй шэнэ интернат, магазин, эмнэлгын байра бодхоогдоо. Хүдөөгэй малшад дээгүүр ябаад харахада—булта шэнэ байратан.

Сорог тосхон электрын галаар үдэшэ бүри яларжа байдаг. Энэ ажахыда ашаанай хэдэн автомашина, бусадшье техникэ бии. Кировэй нэрэмжэтэ колхоз арба мянга гаран толгой малтай.

Алиншье айлдань ороо һаа, аргагүй сэбэр сэгсэнүүд, булта радио, газетэ, журнал абадаг, шэнэ шэнэ мебельнүүдые табиһан.

Эндэ байдаг хүдөөгэй библиотекын ажал тухай хөөрэмөөр. Даагшань Тамара Пронтеева хэдэн олон шэнэ номуудые гангазагадаа хүрмэжэ, малшадта ошодог. «Тамарамнай мандаа һониноо уудалхаа ерэбэ»— гэжэ малшад баярладаг.

Дурсагдагша библиотекын дэргэдэ долоон нүүдэл библиотекэ эмхидхэгдэнхэй. Фонднь таба мянга гаран янзын: уран һайханай, политическэ, хүдөө ажахын номууд бии. Тэдэнь таг табюур дээгүүр аржытар дэлгээтэй байдаг. Эндэ үдэшэ бүри холын малшад, механизаторнууд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд ном һудар уншажа һууха юм. Уншагшадайнь тоо—зуун табин долоон хүн. Библиотекэнь колхозой клубай нэгэ хажууе эзэлэнхэй, уран гоёор шэмэглэгдэнхэй. Мүн ажахынуудта хабаатай диаграмма, фотомонтаж гэхэ мэтэ үлгөөтэй.

Клуб гэхэдэ, доторoo яһала уужам, зуун таби,хоёр зуун хүнэй һууритай, досоогоо таатай зохид. Малшадай социалис мүрысөөнэй квартал бүхэнэй дүнгүүд тэндэ ходоодоо туйхаглагдаһан байдаг. Мүн түрүү малшадай фото-зурагууд ами амяараа яларжа һууха юм. Уран һайханай бүлгэмэйхид зүжэг наада харуулдаг. Тэдэнэр жэл бүхэндэ аймагай харалгада нэгэдэхи һуури эзэлдэг.

Депутадууд эдэбхитэй

Эндэхи — Соёдой сомоной Совет хори гаран депутадуудтай, эдэнэр хүн зоноймгоо этигэл найдабариие хүсэдөөр бэелүүлжэ байхын хойноһоо оролдоно, партиин XXIII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые өөһэдөө гүнзэгыгөөр шудалха зуураа, улад зондо баһа ойлгуулха тушаа ехэ анхарал хандуулна.

Эндэнь Кировэй нэрэмжэтэ колхоз—малайнгаа тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ, гүрэндэ мяха, һү, ноохо худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэдэг гуримтай. Энээндэнь депутадуудай хубита нилээд оролсоһон гэжэ сэхэ руунь

Анхандаа холын Ахада

хэлэлтэй. Депутадууд Аюша Пунсыкович Налхаһов, Тамара Ошоровна Сыренова, Бата Шарлаевич Машаев гэгшэд ниитынгээ ажал хэрэгые һайжаруулхын тула бага бэшэ хүдэлмэри ябуулдаг. Мүн арадай һунгамалнууд—залуушуул Света Нагаслаева, Софья Арзухаева, Володя Пронтеев, Лопсон Огзонов, Оля Ошорова гэгшэд эдэбхитэйнүүд.

Дурсагдаһан сомоной Совет имагтал ажахынгаа асуудалнуудые шиидхэлсээд хизаарладаг бэшэ, мүн республика дотороо сонсхогдоһон соёл гэгээрэлэй урилдаанда эрхимтэйгээр хабаадалсадаг.

Һүүлэй дүрбэ-табан жэлэй туршада артелиин бригада бүхэндэ малай хүһамаг байранууд, малшадай һууха һаруул уужам гэрнүүд, бани, культбазанууд олоор бодхоогдоно. Соёдой сомсоведэй түб—Сорок тосхондо соёлой хүдэлмэри эмхидхэл һайнтай. Тэндэ уран һайханай бүлгэмэй кружок эмхидхэгдэжэ, энээндэ дууша, уян нугархай бэетэй хатар зугааша залуушуул олоор хабаадана.

Эдэ бүгэдэ имагтал депутадуудай нүлөөгөөр хэгдэнэ гээ һаа, алдуу болохогүй. Үнинэй коммунист Бата Шарлаевич Машаевай хубита ехэ. Тэрэ — сомоной Соведэй түрүүлэгшэ. Ажалаа хэхэдээ олонниитэдэ түшэгладаг. Хамаг юумэндэ тодорхой бүридхэл, шанга хиналта хэдэг. Сорогой сомсоведэй депутадууд партиингаа XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула улам шударгыгаар хүдэлжэ байна.

Д. ДУГАРОВ.

Манай элитэ хүнүүд

СУУТА БРИГАДИР

Һураһан юумэн һураар татагдахагүй гэдэгтэл, энэ үглөөгүүршье Пантелеймон Петрович үүр сайраха үеэр һэришэбэ. Пелагея Андреевна һамганиинь кухня соогуураа ябана хэбэртэй. Үхибүүд лэ һанаа амар хурхиралдана.

Нэгэншье юумэн хубилаагүй хэбэртэй. Жэлэй дүрбэн сагта ямаршье үдэр һэрихэдэнь нимэл байдал үзэгдэгшэ бэлэй. Хэдышье эртэ бодоходонь Пелагея Андреевна хүл дээрээ байха.

Үхибүүдэйнгээл томо боложо байһаар он жэлэй үнгэрһые ойлгохоор. Һаял айл болоһон шэнгеэр һанахада, хүбүүд, басагад гуша хүрэхэ болошонхой. Ашанар гүйлдэжэ захалаа. Хүдөөдэ ерэһэн түрүүшын тракторай прицепщик ябаһанаа, байтараа булад хүлэгэй жолоо бариһанаа һанахадань баһал холо бэшэ шэнги. Теэд тракторай бригадын бригадир болоһон сагһаа хойшо тоолоходонь гушан жэл үнгэршэнэ. Яаһан гайхалтай түргэнөөр он жэл ошоно гээшэб!

Игэжэ бодоһоор ябажа, газаашаа гарахадань тэнгэри бүрхэг, бага зэргэ бороо дуһалжа байба. Июнь һарада ороһон бороо шара тоһонһоо өөрэгүй ашатай гэжэ ойлгодог хадаа баярлахын ехээр баярлаба.

Түргэхэнөөр сайлажархёод, мотоциклдаа һуужа, үглөөнэй һонор агаар һэтэ сохин, аалиханаар орожо байһан бороодо сүршүүлхэдээ аярхан, колхозой правлени тээшэ дабшуулба, Тэндэ артелиин түрүүлэгшэ Николай Григорьевич Тютрин ерэнхэй, бригадираа баяртайгаар угтаба. Уданшьегүй агроном Станислав Унич орожо ерэбэ. Энэ үдэр тарияанай гараса шалгажа, хабарай тарилгын шанарые сэгнэхэ, тэрээгээр баримталжа, механизаторнуудта ажалайнь түлөөһэн эсэслэн үгтэхэ байгаа ха юм.

Механизаторнуудта, сеялкэшэдтээ найдаашье һаа, хабарай тарилгын һүүлээр, ургаса хуряалгын үедэ хүдэлмэриинь эрхэ бэшэ шалгадаг гуримтай. Жэл бүри иимэ хиналта табигдадаг хадань механизаторнууд даалгагдаһан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг, бүхы хүдэлмэреэ эрхим шанартайгаар хэхые оролдодог. Тиимэһээ поли мууса хахалха, далан забһартайгаар тариха ушар үзэгдэхэеэ болинхой. Хэрбээ хэн нэгэнэй ажалдаа хайша хэрэгээр хандабал, тэрэниие нүхэдынь холо табидаггүй, тэрэ доронь ажаглалта хэжэ, түлөөһэгүйгөөр дахин хүүлдэг гуримтай.

— Пантелеймон Петрович, танай бригадаһаа захалжа шалгаха болообди,—гээд, колхозой түрүүлэгшэ огсомхоноор мэдүүлбэ.

— Арсалта юу байхаб. Ябая,—гэбэ бригадир.

Уданшьегүй «волга», «газик» автомашинануудта дүүрэн һууһан хүнүүд колхозой нэгэдэхи бригадын полинуудые зубшан гараба. Тэдэнэрэй дунда бригадирнуудһаа, түрүүлэгшэ, агрономһоо гадна жинрэй тракторист Василий Шишмарев бии хэбэртэй. Энэ тракторист нёдондо «ДТ-54» трактораар 2330 гектар условно хахалалга хэжэ, колхоз соогоо эрхимлэһэн байна бшуу.

Хөөрэлдэжэшье үрдеэгүй ябатараа бригадын полевой станда хүрэжэ ерэбэд. «Эндэ республикын эрхим бригада ажалладаг» гэһэн алтан үзэгүүдээр аржыса бэшэһэн гоё гаршаг хамтын байрын газаа ханада үлгөөтэй харагдана.

Республикын эрхим бригада! Баһал гайтайхан лэ даа. Иимэ үндэр нэрэ зэргэдэ Пантелеймон Петрович Челночковой бригада энэ жэлэй эхиндэ хүртэһэн юм. Юунэй түлөө, ямар габьяагай түлөө иимэ үндэр нэрэ солодо хүртэбэб гэжэ һонирхоё.

— Шэниисын лэ түлөө,—гэжэ харюусахаар.

Үнгэрһэн жэлдэ хэды ган гасуур болоошье һаа, энэ бригадын тарялангай га бүриһөө арбан табаад центнер алтан шэниисэ абтаа ха юм. Теэд энэмнай эгээл бирагүй жэлдэ абтаһан ургасал. Хура бороотой жэлдэ гектарай хорин гушан центнер шэниисэ заабол хуряагдадаг гуримтай.

Иимэ ургаса хэдэн зуун гектар дээрэ бэшэ, харин бригадын 2150 гектар дээрэһээ гарана ха юм. Гансахан энэ бригада жэлдээ дүшэ гара мянган центнер орооһо хуряана бшуу.

Тарилгын шанар, ургасын гараса шалгаха комиссиин гэшүүд хүнгэн машинануудаа орхижо, эмээл моридые унажа, бригадын тарялангые захаһаань заха хүрэтэр ажаглаба. Энэмнай тиимэ бага ажал бэшэ. 3700 гектар дээрэ эндэ тарилга хэгдээд байна ха юм.

— Бэрхэт даа, хүбүүд,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ полевой станда байһан механизаторнуудай гарыень барижа амаршалба.

— Үлүүсэ магтажа болохогүй,—гээд, бригадир хажууһаа оролсоно. —Баһа дутуу дунда юумэн маанадташье байха. Намартаа магталсахадамнай болохо.

Комиссиин гэшүүд бригадын механизаторнуудай ажалые эрхимээр сэгнэбэ. Дэгээдэхэ, ухашалха дутагдалнууд дайралдабагүй. Юрэдөөл тэдэнэр «республикын эрхим бригада» гэһэн алдар нэрэдээ хүрэхөөр лэ ажаллаһан байна гэжэ бүгэдөөрөө тобшолол хээд, удаадахи бригадын хүдэлмэриин дүн харахаяа полевой стан тээшэнь мордоо һэн.

Механизаторнуудтаа хэды найдаашье һаа, хабарай тарилгын һүүлээр, ургасын газараа хушажа байха үеэр, намартаа ургаса хуряагдахалаар хүдэлмэриин шанарые шалгадаг гуримтай болошонхой. Энэнь айхабтар ехэ ашатай туһатай. Нэгэдэхеэр хүн бүхэндэ ажалаа һайн шанартайгаар хэхэ эрилтэ табина. Хоёрдохёор, мууса, хайша хэрэгээр ажаллагшад бага түлөөһэндэ хүртэнэ бшуу. Иимэ шалгалтын эрхэбэшэ болодогые мэдэхэ хадаа механизаторнууд, илангаяа сеялкэшэд ажал хэрэгтээ харюусалга ехэтэйгээр хандахые оролдоно.

Теэд хүдэлмэриин шанар нэгэ-хоёр шалгалтаар дүүрэдэггүй. Бригадир үдэр бүри, халаан бүхэндэ механизаторнуудай хэһэн ажалые хаража ябадаг, плуг, сеялкэнүүд хэр зүбөөр тааруулагданхайб гэжэ шалгадаг, залуу механизаторнуудта туһалдаг заншалтай. Имэл шадабаритай бэрхэ хадань бригадын механизаторнууд Пантелеймон Петрович бригадираа хүндэлдэг, ойлгоогүй юумэеэ һуража абадаг, зүбшэдэг болонхой.

Олон табан үгэгүй, хамтын хэрэгэй түлөө хүн бүхэндэ шанга эрилтэ табидаг, эрид сэхэ, ядалдаһан тулиһан нүхэдтөө туһалха гэжэ оролдодог хадань тэрэниие механизаторнууд эсэгэ мэтэ һанадаг, хүндэлдэг байха юм. Тиимэл хадаа тэдэнэр бригадирай хэлэһэн үгые арсалтагүй дүүргэдэг журамтай.

Хамтын зөөридэ эзэн бусаар хандаха, тэрэниие үбэршэлхэ, хулгайлха ябадалтай эрид тэмсэхэ талаар бригадир өөһэдынгөө механизаторнуудта бодото жэшээ харуулдаг. «Хамтын зөөри үбэршэлжэ саданхаар, багашаг эдеэлээд ябаһан дээрэ. Улэн хээли бэедэ амар» гэжэ механизаторнуудаа тэрэ һургадаг.

Октябриин агууехэ революциин дүлэн соогуур түрэһэн Пантелеймон Петрович нилээд юумэ үзэһэн, «халуун шулуу яһала долёоһон» хүн. Бага балшар ябахаһаа хойшо саг үргэлжэ газар тарялангаа элдүүрилжэ, арад зондо баялиг асаржа амташаһан. Тиимэһээ газартаа угаа мээхэй хандадаг.

— Газар гээшэмнай таряашан зониие хэдэн мянган жэлдэ тэжээжэ байна гээшэ. Бүхы баялигнай газарһаа эхитэй. Тиимэл хадань бидэнэр газарайнгаа ёһотой бэрхэ эзэд байха зэргэтэйбди,—гэжэ механизаторнуудта ойлгуулдаг. — Газар муугаар хахалха һаа, тракторай рульда һууһанай хэрэггүй,—гэһэн эрилтэ тэрэ табидаг.

Дүрбэн класс дүүргэһэн эрдэмтэйшье һаа, Пантелеймон Петрович ажалай, ажабайда[лай] һургуули дабажа гара[…] шэнэ эрилтын ёһоор, […] мэргэжэлтэдтэй ходо зү[…] дэг заншалтай. Һүүлэй […] газараа зүбөөр ашагла[…] орондоо шэниисэ элбэг[…] эрилтын табигдахада, ду[…] тэй энэ бригадир зүб […] жо шадаһан. Тэрэ кукур[…] воороводто оруулһан ба[…] Юуб гэхэдэ, кукуруза […] һүүлээр тэндэнь шэнии[…] тар һайнаар ургана гэ[…] лэгдээ ха юм. Тиигэжэ […] гаад гектар дээрэ кукур[…] хойто жэлдэнь шэниисэ […] Энэ ушарта наар дээр[…] гүй ургаса абтадаг боло[…] Нёдондо ган гасуур бол[…] 350 гектар кукурузын һ[…] рэ тариһан шэниисын […] риһөө 17 центнер ургас[…]

Суута бригадир […] ралаа һайн сорт[…] шанартай үрэһэ бэлдэ[…] да табина. Тэрэ һүүлэй […] тэ хэдэн сортын шэнии[…] жа үзөөд, «Онохой[…] «Скала» сортын шэнии[…] дэг болоо. Энэ хоёр со[…] һэнһөө нютагай байгаа[…] байдалда эгээн баян ург[…]

Бригадын гэшүүд үр[…] соонь сэбэрлэжэ, хатаа[…] дөө зохидоор хадагалда[…] тай. «Үрэһэн гээшэмн[…] хаалдаг амиды амитан […] Тиимэ хадаа үбэлдөө а[…] той» гэжэ тэрэ механиза[…] һургадаг.

Эдэ бүгэдын хажуугаа[…] техникэдээ нарин нягта[…] ха, тэрэнээ бүтээсэ […] ашаглаха гэһэн эрилтэ […] торнуудай үдэр бүри[…] харагдадаг. Трактор, ко[…] лон бусад жэжэ машин[…] булта эзэтэй, хэдэн жэл[…] гагдажа үгтэдэг юм. Тии[…] ханизатор, ахалагша т[…] комбайнер бүхэн те[…] ёһото эзэн байха гэжэ […] Бригададань 11 гусенич[…] лесно трактор бии. Эд[…] харууһалагдажа байдаг[…] доо хүдэлхөөр бэлэн ба[…]

Энэ зун Пантелеймон […] Челночковой бүхы […] ажабайдалда айхабтар […] асарба. СССР-эй Верхо[…] дэй Президиумэй Указ[…] бригадирта Социалис А[…] рой гэһэн хүндэтэ нэрэ […] гогдожо, «Алтан Одон» […] Ленин орден барюулагд[…]

— Энэ гансахан ми[…] ажалые тэмдэглээ б[…] бүхы бригадымнай, бүх[…] зоймнай туйлаһан амжа[…] нэлтэ гээшэ,—гэжэ Па[…] Петрович баярай сугл[…] мэдүүлээ һэн.

— Туйлаһанаараа […] амархагүйбди, саашада[…] оролдосотойгоор ажалл[…] ряалан дээрэһээ бүри […] гаса абахын түлөө бүхы […] оролдохобди,—гэжэ бри[…] ханизаторнууд тангариг[…]

Мүнөө жэлдэ эндэ […] ряанай, бусад ургамал[…] дэр баян ургаса абтаха[…] дэжэ байна. Ажалай ба[…] алдаршаһан энэ бригади[…] һайхан хэрэг алтан […] урасхалаар шэмэглэгд[…] юм.

Б. ГЫЛ[…]

ГАЗАР ДОРОХИ […] ШТУРМАНУУ[Д]

МАРКШЕЙДЕРНҮ[…] зар дорохи орёо […] шэнжэлэн тодорхойл[…] хадань гү, али тэдэ […] нуудайнь бодото дээ[…] лүүлэгдэжэ байха үе[…] доро аяар саана дур[…] тэй хүндэ прибор ба[…] хадань тэдэнтэй уша[…] лохот.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бе[…] вой калийна ком[…] маркшейдернүүд (зу[…] һаа): Римма Сухотин[а] лай Ваулин, Фаина […] Юрий Савченко гэгшэ[…] на уурхай руу орохо[…]

ТАСС-ай фото[…]

ҺУРАЛСАЛАЙ ШЭНЭ ЖЭЛ ЭХИЛБЭ

• • •

Жаргалантын дунда һургуулиин һурагшад Соня Батцева, Зоя Нимаева, Анна Санданова гэгшэд түрэл колхоздоо энэ жэлдэ ажаллаа Тельманэй нэрэмжэтэ энэ колхозой һаалиин гүүртэ дээрэ тэдэнэр хүдэлхэдөө, үнинэй һаалишадһаа дутуугүйгөөр һү һааһан байна.

Мүнөө һуралсалайнгаа шэнэ жэлдэ тэдэнэр шэнэ зоригтой, шэнэ хүсэлтэй эршэ дүүрэн ерэбэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

• • •

ШЭНЭ ЗОРИЛГОНУУД УРДАНЬ

Һаяхан Хори дээрэ аймагай багшанар сугларжа, гэгээрэлэй таһагые даагша Б. Шойнжоновой элидхэлые зүбшэн хэлсэбэ.

Үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ аймаг соохи зарим һургуулинууд һайн дүнгүүдые харуулаа. Һуралсалай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрхимээр табиһан багшанаршье олон. Тэдэнэй тоодо РСФСР-эй габьяата багша Е. Хуриганова, бии. Гадна Дээдэ-Хэжэнгын «Первомайский» совхоздохи найман жэлэй һургуулиин хүдэлмэридэ совхозой партийна организациин секретарь нүхэр Золтоев анхаралаа ехээр хандуулдаг, үнэн зүрхэнһөө халуун оролдолго гаргадаг гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Гэбэшье, зарим газарта һуралсалай ажал муугаар ябуулагдаһан байна. Һургуулиин наһанай үхибүүд һургуулида абтангүй үлэшэһэн ушарнууд Хэжэнгэ, Хори һууринуудта, Дээдэ-Худанай, Хандагатайн леспромхоздо үзэгдэһэн байна. Эндэ тус нютагуудтахи хүдөөгэй Советүүд ехэхэн зэмэтэй. Гадна Хэжэнгын, Дээдэ-Худанай, Зүүн-Хуурайн болон бусадшье һургуулинуудта 417 һурагшад хоёрдохи жэлээ нэгэ класстаа һууһан байна. Мүн зарим газарта хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин һулаар табигдаһан ушарһаа боложо, һургуулиин хүүгэд элдэб муу ааша гаргаһан, гэмдэ орохо хүрэтэр ябадал хэһэн байха юм. Зарим нэгэ багшанар хайхарамжагүйгөөр һургуулиингаа хүдэлмэридэ хандадаг, урогтоо муусa бэлдэдэг дээрэһээ өөрынгөө заадаг ганса предмедээр муу сэгнэлтэ табижа, хүүгэдые нэгэ класста хоёр жэл һуулгана. Жэшээнь, Доодо-Худанай, Хасууртайн, Ородой-Адагай эхин һургуулинуудай зарим багшанар иимэ муугаар ном зааһан байна.

Хориин дунда һургуулиин директор нүхэр П. М. Борголов конференци дээрэ дэлгэрэнгы үгэ хэлэжэ, мүнөө үедэ архиншадтай эрид тэмсэхэ, архиин хойшолон дээрэһээ боложо, һургуулиин журам муудана, элдэб муу ушаралнууд үзэгдэнэ гэжэ тэмдэглээ. Түрэлхид, комсомол, олониитые хүүгэдэй һуралсалда һаналаа ехээр табихыень, архиншадтай эрид шангаар тэмсэхыень уряалба.

Ц. ТОКТОХОЕВ.

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

Соёлшод убһэшэдтэ айлшална

БАРГАЖАН. (Телефоноор абтаба). Аймагай Культурын ордоной дэргэдэхи агитбригадынхид Баян Гол, Улан гэдэг нютагуудай колхозуудаар хэдэн хоногто ябаһанаа һаяхан бусажа ерэбэ. Тэдэнэр убһэшэдэй урда наада табяа, һонирхолтой лекцинүүдые уншаба. Баруун Хүйтэндэ хуряалгада гарaһан таряашадай урда наада зүүлбэ. Жатхандаева, Галина [illegible]ева, Любовь Шопхоева гэгшэдэй гүйсэдхэһэн дуу, хатар зондо ехэ һайшаагдаһан байна.

Мүнөө энэ агитбригада Зүүн-[illegible]йн нютагуудта гараба. Тиигээд Мүргэнэй, Хара Модоной таряашадта хүрэхэ юм. Энэ бүлэгые аймагай культурын таһагые даагша нүхэр Шагдарон толгойлхо байна.

А. ШАДРИН,
Культурын байшангай директор.

ХУША МОДОО ХАМГААЛЫТ!

Байгаали дайдын баялиг—ой тайга, уһа нуур, тала нуга—эдэ бүгэдэ арад зоной, гүрэн түрымнай ашаглажа байһан, барагдашагүй баялиг мүн. Байгаалиин баялигуудые хамгаалха, тэрэнэй баян хэшэгые гамтай һайнаар ашаглаха тухай хуули бии.

Би мүнөө 63 наһатай пенсионерби. Хэжэнгэ тосхондо һуудаг аад, эндэхи совхозой хүдэлмэришэдэй «Һараантай» гэжэ амаралтын байрые харадаг ажалтайб.

Энэ нютагта үдэһэн тула эндэхи газар дайдынгаа баялигые һайн мэдэхэб.

Һаяшаг би «Тэбхэр» гэжэ уулада гаража, гоё һайханиинь хаража ерэхэеэ зорюута ошобоб. Теэд тэндэ юу хараабиб? Жабхаланта һайхан байгаалиемнай хорложо, һүйдхэжэ байһан ушар харааб. Һуртайшье, зэбүүрхэмээршье, гомдохоошье байгаа. Урдань һаглайлдажа, торголиг ногоон шэлбүүһээ дэлгээн угтадаг хушануудай захаһаа отологдожо унаад, арьягар шара шаралзаа болошонхой хэбтэбэ. Тухайлхада, лаб лэ 200-гаад хуша модод отологдонхой. Байгаалида иигэжэ хоро хүргэгшэд холоһоо ерэһэн бэшэ, манай нютагай хүнүүд байха. Энээгүүрнай һамарай үшөө эдеэшээгүй байхаһаа эхилээд, һамар, жэмэс бэдэрээшэд хойшо урагшаа гүйлдэдэг. Тиимэшүүл лэ хушын борбоосгойн эдеэшээгүй, һүн эдеэтэй байхаһаань эхилээд һүхэ мадагаа хэрэглэһэн байна. Юуб гэхэдэ, үшөө ногоон байһан борбоосгой түншүүрээр сохиходо унадаггүй байдагынь эли бшуу.

Ой тайга, дайда байгаалиин баялигые хамгаалдаг эмхи зургаанууд, нютагай Совет, эдэбхитэд иимэ тааруугүй бүдүүлиг ябадалые болюулхын тула зохихо хэмжээ абаг лэ.

Оюунта ОЛБОРОЕВ,
пенсионер.

СОВЕТ ЗАСАГАЙ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ПАРТИИН XI СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАТ

РКП(б)-гэй XI съездын стенографическа гоосоонуудые хойно хойноһоонь уншан һуухадаа би гэрэ үе сагай мартагдашагүй үдэрнүүдые дахинаа һанабаб. Съезд 1922 оной мартын 27-һоо апрелиин 2 болотор үнгэрөө бэлэй. Энэ хадаа В. И. Ленинэй һүүлшынхеэ өөрөө хабаадалсаһан, ажалыень хүтэлһэн съезд болоно.

В. И. Ленин энэ съезд дээрэ элидхэл хэһэн юм. Тиихэдээ шэнэ экономическа политикын амжалтануудые дурдаад, дахинаа гэдэргээ сухарихаа болибобди, энээнһээ хойшо гансал урагшаа дабшаха сагнай ерээ гэжэ хэлээ һэн.

Хүдэлмэришэн анги таряашан хоёрой хоорондохи хани барисаае бэхижүүлхэ, хото хүдөө хоёрой хоорондохи наймаа аралжаа үргэдхэхэ талаар аргагүй ехэ зорилго табигдажа байгаа ха юм. Коммунистнууд гээшэ наймаа, аралжаа ябуулжа шадаха, бэрхэ эзэн байхаһаа гадна өөртөө хэрэгтэй хүнүүдые зүбөөр шэлэжэ абаха, тэдэнээ таниха, мэдэхэ зэргэтэй болобо. Иимэ шэнэ шэнэ эрилтэнүүдые табиһан тус съездын хүдэлмэридэ манай нютагай нэгэ хүн хабаадаа һэн. Съездын данса соо энэ хүн тухай тон богонёор: «В. И. Трубачеев—1920 онһоо партиин гэшүүн, Буряадай организациин түлөөлэгшэ»,—гэжэ хэлэгдэнэ.

Василий Ильич Трубачеев 1895 ондо Эрхүүгэй губерниин Балаганска уездын Кундулун нютагта үгытэй таряашан хүнэй бүлэдэ түрэһэн юм. Балшар бага наһанданъ абань наһа баража, тэрэ эжытэеэ үлэһэн байгаа. Хүшэр хүндэ байдалда оробошье, эжынь хүбүүгээ һургуулида ябуулха гэжэ шиидэбэ. Церковно-приходско һургуулиие дүүргэхэдэнь тэрэ Василий хүбүүгээ Эрхүү хото эльгээбэ. Эндэ хүдөөһөө ерэһэн энэ хүбүүн эхилэн духовно училищида һуралсаад, һүүлээрнь семинарида абтаба. Эндэл тэрэ һайн һайн нүхэдтэй ушаржа, революционно нюуса кружогуудта ябажа эхилһэн байгаа. Семинариин дүрбэдэхи курсада ябахадаа «найдахаар бэшэ хүн» гэһэн һэжэглэлдэ орожо, багшанартаяа үзэл таарахаа болиһон ушарһаа Нижнеудинск ерэбэ. Эндэ Трубачеев багшалжа эхилээ һэн.

Тэрэнэй Нижнеудинскдэ байхадань түрүүн февральска, тиигээд Агууехэ Октябрьска социалистическа революцинууд болобо. Буряад багша хүбүүн орон гүрэндөө боложо байгаа эдэ ехэ хубилалтануудые зүб ойлгохын тула ехэхэн һургуули өөрөө хэжэ, марксистска номуудые шудалба. Тиинһэн лэ хойноо боложо байгаа хубилалтануудай гүн удхые нютаг зондоо ойлгуулха хүдэлмэри ябуулжа эхилбэ.

Сибириин Советүүдэй түрүүшын съезд «Центросибирь» гэжэ революци гүйсэдхэхэ комитет һунгаа һэн. «Бүхы засаг Советүүдэй гарта!»—гэһэн тэдэнэй уряае бэелүүлхэ хүнүүд газар бүхэндэ хэрэгтэй болобо. Тиихэдэл Василий Ильич Трубачеев Центросибириин инструктораар томилогдоо бэлэй. Хүдөө нютагуудаар ябажа Октябрьска революциин удха шанарые олониитэ зондо ойлгуулжа, хүдөөгэй ажалша, малша зоной өөһэдынгөө засагые бэелүүлхэ хэрэгтэ бэеэрээ туһалжа эхилбэ. Трубачеевэй ударидалга доро Эрхүүгэй буряадай большевигүүдэй түрүүшын бүлэг эмхидхэгдэбэ. Энэ бүлэг Эрхүүгэй губернскэ партийна организациин нэгэ секци болгогдожо, ангиин тэмсэлэй хатуу бэрхэ охин соогуур хүмүүжэө бэлэй. Эсер меньшевигүүдтэй эбсэшэгүй тэмсэжэ, энэ бүлгэм большевистскэ партиин нангин зорилгонуудые нютаг бүхэндэ бэелүүлдэг байба.

Колчак болон Семеновой, сагаантан тээшэ хэлбэрһэн чехүүдэй гарта Байгал шадарай газар нютагуудай ороод байхада Трубачеевэй энэ бүлгэм бэеэ нюуба. Тиихэдэ Василий Ильич Ангар мүрэнэй эрьедэхи түрэл нютагаа ерэжэ, түрүүшын коммунистическэ бүлгэм эмхидхэбэ. Эндэхи революционно комитедые толгойлон, тэрэ түрүүшын партизанска отрядуудые ударидаба. Энэ үедэ Трубачеев РКП(б)-гэй Эрхүүгэй Буряад бүлгэмэй бюрогой гэшүүн, РКП(б)-гэй ЦК-гай Сибириин бюрогой инструктораар ажаллажа ябаһан юм.

1920 ондо РКП(б)-гэй Буряадай бүлгэм тэрэниие бюрогой секретаряар һунгаба. Энэ үедэ нүхэр Трубачеев Эрхүүгэй губерниин буряадуудые өөһэдын автономитой болгохын тула ехэ хүдэлмэри ябуулаа һэн. Олон олон уулзалганууд, суглаанууд энэ асуудалаар үнгэргэгдэһэн, олон ондоо һанамжануудшье хэлсэгдэһэн байха. Энэ орёо бэрхэ, хүшэр асуудал 1922 ондо шиидхэгдээ һэн. Тиихэдээ ВЦИК Байгалай хойто бэеын буряадуудые автономно областьтой болгоһон байна. Харин РКП(б)-гэй Эрхүүгэй губкомдохи Буряадай бүлгэм хадаа областной партийна организациин Бюро болгогдоо бэлэй. Тэрэ үедэ энэ организациие толгойлжо байһан В. И. Трубачеев партиин XI съездэ хабаадаһан байгаа.

Василий Ильич съезд дээрэ нилээд ехэ юумэ мэдэхэ, ойлгохо боложо ерээ һэн. В. И. Ленинэй зааһан ёһоор, нүхэр Трубачеев революциин дайлан абаһан туйлалтануудые бэхижүүлхэ талаар, хүдөө нютагуудай ажахые һэргээн, шэнээр бодхоохо ажал хүдэлмэри ябуулжа эхилбэ. Тиихэдээ партийна, советскэ, ажахын болон бусад хүдэлмэриие шэнээр эмхидхэн байгуулха хэрэгтэ тэрэ ехэ габьяа харуулһан байна. Тэрэл оной сентябрь һарада эндэхи областной партийна организациин түрүүшын конференци үнгэргэгдөө һэн. Тэрээн дээрэ нүхэр Трубачеев партиин XI съездын ажал тухай хөөрэжэ үгэһэн, партийна байгуулалтын талаар элидхэл хэһэн байна. Тус конференци ажахыгаа шэнээр һэргээн бодхоохо хараа шугамуудые баталан абаа һэн.

Энэ үедэ Арадай революционно арми сагаантанай сэрэгүүдһээ бүхы Забайкалиие сэбэрлэн сүлөөлбэ. Тиихэдэнь Байгалай хоёр тээ эмхидхэгдэһэн буряадай автономито областьнуудые тус тустань байлгаһанай хэрэггүй болоо һэн. Энээн тухай Буряадай коммунистнууд партиин дээдын органуудта мэдээсэһэн байна. ВЦИК-гэй Президиум 1923 оной майн 30-да тус асуудалые зүбшэн хэлсээд, Байгал шадарай буряадуудые нэгэдүүлһэн Буряадай Автономито Советскэ Социалистическэ Республика тогтоохо гэжэ шиидхэбэри абаба. Шэнэ республикын түб хотонь Верхнеудинск (мүнөөнэй Улаан-Үдэ) дээрэ байха гэһэн юм. Энэ хубилалтатай дашарамдуулан партиин Прибайкальска губком тараагдажа, РКП(б)-гэй Буряадай бюро шэнээр эмхидхэгдэбэ. Тус бюрое В. И. Трубачеев толгойлоо бэлэй.

Буряадай залуухан республика тон хүшэр хүндэ сагта ажабайдалаа эхилбэ. Гүрэнөө хүтэлбэрилхэ тусхай захиргаанай газаршьегүй, ажал ябуулха эрдэмтэй хүнүүдгүй, мүнгэ зөөришьегүй байһан. Хаанта засагай үедэ һэгээ нараа хараагүй энэ хизаар сагаантанай гарта бүришье доройтой байдалда орошоо һэн. Тэрэ гэжэ хэлэхэ промышленна предприятинуудшье, өөһэдын яһанай хүдэлмэришэн ангишье гэжэ эндэ үгы байһан гэхэдэ, алдуу болохогүй. Тиихэдээ олонхи зониинь хүдөөгэй малшад, таряашадһаа бүридэлэг байгаа ха юм даа. Эдэ бүгэдые шэнээр һэргээжэ бодхохо гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ һэн. Аргагүй һүбэлгэн бэрхэ, эрдэм номтой, зориг түгэлдэр хүнүүд лэ байһан хадаа тэрэ үеын манай коммунистнууд богонихон саг соо урдаа табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлһэн ёһотой. Түрүүшын арадай комиссариадууд, Советүүдэй нютагай гүйсэдкомууд эмхидхэгдэжэ, үгытэй ядуу дунда шадалтан хоёр эбээ олоһон, нэгэ нютагта һуудаг ород, буряад, хамнигад гэхэ мэтэ арадууд хоорондохи арсалдаагаа хэтэ мүнхэдөө мартаһан байна. 1924 оной март һарада Буряадай республикын түрүүшын партийна конференци үнгэргэгдэбэ. Тус конференци Василий Ильич Трубачеевые дахинаа партиин обкомой секретаряар һунгаа һэн. Арад зонойнгоо энэ ехэ найдалые бэелүүлхын тула тэрэ хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллаа бэлэй. 1925 ондо институдта (Красной профессоры) орожо турбан жэл һураад байтарнь, тэрэниие партиин ЦК дуудажа Монголой Арадай Республикада байһан манай гүрэнэй элшэн сайдта хүдэлхыень эльгээгээ һэн. Тэндэһээ ерээд ВКП(б)-гэй ЦК-гай дэргэдэ эмхидхэлэй таһагай инструктораар, һүүлээрнь мал ажал эрхилдэг совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай түрүүлэгшээр ажаллаһан.

Василий Ильич Трубачеев тиимэшье үни удаан ябаагүй, оройдоол 43 наһатай болотороо ябаһаншье һаа, манай арадай энхэ тайбанай, зол жаргалта байдалай урда ехэхэн габьяатай.

К. БАЛДАЕВ.

ШЭНЭ ХОТОДО

Харгыда ябахадаа хүнүүдээр уулзажа, танилсаха дуратай хүм. Танигдаагүй хүнүүдтэй уулзахада, урда тээнь огто үзөөгүй хото, тосхонуудаараа ябахада ехэ һонин байдаг.

...Хойто зүг руу шэглэбэбди. Бухарест, Бузеу арадамнай үлэнхэй. Машинамнай тунгалаг агаар зүһэн, хэдэн олон километр дайдые гатална. Зүүн гар талада, тэнгэриин хярхагта Карпат уулын шобхо оройнууд һарбайлдажа эхилбэ. Һүүлэй арбан жэл соо баригдаһан, совет орон дотор «нэртэтэй» Георгиу-Деж хото урдамнай хүлеэн байба.

Тэнгэри өөдэ соройлдоһон бүдүүн, нарин хоолойнуудтай, зүһэ бүриин үнгэтэй тэбхэр тэбхэр байшангуудтай, хэдэн зуугаад барилгатай энэ хото гансата харгы дээрэ бии болошобо.

— Энэш үшөө город бэшэгээшэ,—гээд, намтай ябаһан «Лумя» журналай ахамад редакторай орлогшо Константин Флоря хэлэнэ.—Харгын хотирхойн тэндэһээ хото захалха. Харин энэ байгааша—хотын промышленна түб.

Минутыншье үнгэрөөгүй байхада, машинамнай зүүн гар тээшэ хотироод, шэб шэнэ, һүр жабхаланта город урдамнай мандайн гараба.

Таримал сэсэгүүдээр шэмэглэгдэһэн, дардам харгы бидэниие сэлшэмнай абаашажал, абаашажал байна. Һаруул гэрэл сасадаг дэнгүүд мүнгэлиг ута хүзүүгээ һунаагаад байһан хун шубууд мэтээр амаршална. Сагаан, сагаа-ногоон, сайбар-боро томо байшангууд хара ногоон хададуудтай үндэр набтараа үзэлсэхэ гэһэндэл үндын зогсоно.

Эндэхи гэрнүүд хоорондоо тэбхэр тэбхэр зайтайгаар бэшэ, тангалай хээ шэнгеэр табигданхай. Байшан бүхэн онсо өөрөөр баригдаашье һаа, бултал адлирхуу түхэл маягтайгаар үзэгдэнэ.

Байрын гэрнүүд, мэргэжэлтэнүүдэй бэлэдхэл гарадаг һургуулиин байшангууд, айлшадай бууха 11 дабхар гэрэй барилга, хараха янзада залуухан врач Александр Мариновичай «Элүүржүүлгын ордон» гэжэ омогтойгоор нэрлэһэн больницые бидэндэ үзүүлбэ.

Город соо 10 һургуули, 3 техникум бии. Байрын гэрнүүдтэ газ, халуун уһан, ууралаар дулаасуулха түхеэрэлгэ, телефон, телевизор, тааруу зохид мебель бии. Ариг сэбэрэй, сэсэгүүдэй эндэ ямар олоор таригдадаг байһаниинь гайхалтай юм. Георгиу-Деж хотын хүн зон городоо болбосон түхэлтэй болгохо, ариг сэбэрые сахиха талаар орон дотороо нэгэдэхи һуури эзэлдэг гэжэ дуулахадаа, үнэн сэдьхэлһээ баярлаабди.

Городой хүгжэлтэ иигээд түгэсөө бэшэ юм. Мүнөө барилгын хоёрдохи шата эхилэнхэй. Гараха жэлэй эсэс болотор үшөө мянга гурбан зуун тааруу зохид байрануудта айлнууд ороход, культурно-ажаһуудалай талаар арад зониие хангаха шэнэ байшангууд ургаж бодохо.

Георгиу-Деж ульгэр туужа соохидол адляар хооһон талада мүндэлһэн юм. Мүнөө эндэ ажаһуугшад хотоёо өөһэдөө бодхоогоо. Городой хүн зон дунда зэргээр 27 наһатайнууд.

Тиигээд лэ тэдэ хүнүүдтэй танилсаха дурамнай хүрэбэ. Залуу, хара үһэтэй Георге Бучелятай уулзабабди. Барилгын материалнуудай гаргашые нэгэ процентээр доошолуулха уряа эгээл энэ хүн гаргаһан байна. Ороной хүдэлмэришэд тэрэнэй үүсхэлые дэмжээд, залуу барилгашанай нэрэ бүхы Румыни дотор мэдээжэ болоо. Тэрэнэй үүсхэл 7 миллиард лей алмаһан байха юм. Георге Бучеля—ороной Национальна ехэ суглаанай депутат.

— Манай республика дотор барилга ехээр бодхоогдоно,—гэжэ Георге хөөрэнэ.—Шэнэ барилгада хэды шэнээн ехэ материал хэрэгтэй гээшэб! Тиимэһээ хаа хаанагүй алман хямгадаха зэргэтэй.

Бучеля олон үгэ дуугардаггүй, даруу зантай хүн. Совет предприяти, барилга дээгүүр нимэл хүнүүдтэй уулзаа һэм. Эгээл иимэ хүнүүд бүмбэрсэг дэлхэйн баялигынь болодог, эгээл иимэ хүнүүдэй ажалаар гоё һайхан хотонууд мүндэлэн ургадаг!

Георгиу-Деж хотодо дүтэхэнэ оршодог, химиин ехэ комбинадуудай нэгэнэй управлениин сэнхир байшан һаруул уужам сонхонуудаараа, үргэн үүдэнүүдээрээ бидэниие угтан байба.

Комбинадай продукци гаргалгын ургажа байһан тухай, һаяын жэлнүүдтэ зарим продукциинь хоёр дахин ехээр гаргагдадаг болохо тухай ахамад инженер Тудор Маринеску ехэ дуратайгаар бидэндэ хөөрэжэ үгэнэ. Ерэхэ жэлдэ комбинадай 10 жэлэй ой гүйсэхэ, тиигэбэшье бусад комбинадуудай дунда түрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ.

— Үйлэдбэри дээрэ 240 мянга гаран электронно болон бусад түхеэрэлгэнүүд хэрэглэгдэнэ,—гэжэ Т. Маринеску хөөрэнэ. Түхеэрэлгын ехэнхинь орон дотор бүтээгдэһэн. Мүн Советскэ Союз, Чехословаки, ГДР, Англи болон Италиһаа асарагдаһаншье бии. Эндэ хүдэлхын тула дүй дүшэл, мэргэжэл һайнтай байха хэрэгтэй. Мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдые бэлдэхэ бүхы арга боломжо комбинадта бии: техническэ һуралсал эмхидхэгдэһэн, дүй дүршэлтэй багшанар томилогдоһон байна. Хүдэлмэришэдэй олонхинь залуушуул һэн тула, орёо түбэгтэй мэргэжэл шудалхын тулада булта һуралсадаг.

Залуушуулай жэшээ абамаар хүнүүд эндэ олон: Тудор Маринескудал адли намтартай хүнүүд захаһаа байха. Таряашанай бүлэдэ түрэжэ, хүн болоһон. Инженер болоходонь арадай засаг туһалаа. Азербайджанай Сумгаит хотодо дүй дүршэлэй хэшээл гараһан, харин мүнөө томо комбинадай хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн болоод байна. Залуушуулай хотодо иимэ хүнүүд хэды олон бии гээшэб!

...Румыниин тэг дунда оршодог эртэ урдын Брашов хото руу ошоһон харгы. Энэнь добые уруудаадшье ошоно, хилэн шэнги хүбхэтэй хадые үгсөөдшье зурына. Уданшьегүй хада хабсагайн хоорондуур һунаһан харгыгаар дабшабабди. Һэрюухэн. Зүүн таладамнай, шулуун соогуур урдаһан горхон шолшогононо, баруун таладамнай хангил хабсагайн шулуун доошоо һанжан байна. Нэгэ эгсэ хабсагайн оройдо геодезическэ аргада хадагдаһан томо табан шулуун улайран харагдана.

— Яаһан үндэр хабсагай гээшэб! Хоёр модо болохо ха даа,—гэжэ бидэнэй нэгэн хэлэбэ.

— Хүн гээшэ ямар үндэрые дабадаггүй гээшэб,—гэжэ Флоря бодолгото болон хэлэнэ.—Уулын үндэртэшье, одо мүшэдтэшье хүрэһэн байха.

Арадай засагай далижуулһан социалис шэнэ Румыниин хүн тухай энэ үедэ шэбшэнэб. Заводто уулзажа хөөрэлдэһэн Тудор Маринеску, Георге Бучеля, инженер-химик Николас Клинчу тухай, хэрэг ажалаараа Эхэ ороноо суурхуулһан эгээл иимэ хэдэ мянган хүнүүд тухай би сэдьхэн бодоноб.

М. АНТИПОВ,
АПН-эй тусхай корр.
Брашов—Георгиу-Деж.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

Монголой Арадай Республикада хүүгэдтэ айхабтар ехэ анхарал хандуулагдана. Эндэ хүүгэдэй ясли, саад, больница, комбинадууд жэл бүхэндэ баригдажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Хархорин» госхозой хүүгэдэй яслиин үхибүүд.

ТАСС-ай фото.

ЮГОСЛАВИИН СОЦИАЛИС ФЕДЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА. Эртэ урда сагай Римэй дурасхаалта олон зүйлнүүд Пула хотын урдын ханануудай саана, Истрия гэжэ хахад арал дээрэхи урда зүгэй портын оршондо байдаг. Тэдэнэй дундаһаа эгээн мэдээжэ суутайнь — манай үе сагай нэгэдэхи зуун жэлдэ хабаатай Нангин Сергий гэдэгэй хаалга болоно.

ЧТК-ТАСС-ай фото.

Номой таг

„БЭЛИГЭЙ ТОЛИ“

Иимэ нэрэтэй ном һаяхан Улаан-Үдын номой магазинуудта ороһон аад, мүнөө үни дууһашоо. Энэ номые хэблэн гаргагшад олониитэ уншагшад ехэ һонирхохогүй байха гэжэ һанажа бологоо. Эрдэмтэд болон уран зохёол шэнжэлэгшэд, тэрээндэ дуратай хүнүүд лэ гансахан һонирхохо аабза гээд лэ оройдоол 800 хэһэгээр хэблэжэ болоо.

«Орон, хашаа, гэр байшангуудые өөрын нюур мэтэ сэбэрлэн үйлэдэ. Аригуун сэбэр байбал. арбан зүгэй хүнүүд ерэжэ эдеэ эдихэ (1-дэхи шүлэг), «Бусад орондо хүрэхын сагта тэрэ ороной үйлэдбэри, зохёол бүхэниие шэнжэлэ. Үсөөхэншье шэнэлэнгүй гэдэргэ бусаа һаа, бусад орондо ошоһон унаа (морин) мэтэ болохош». Иимэнүүд сэсэ, мэргэн заабари-шүлэгүүд тус ном соо 979 юм. Тиихэдээ «Бэе ба эд зөөри сахихын», «Оюун шудалхын», «Һэримжэтэй ябахын», «Дайсан ба садан (нүхэр) хоёрто ямараар хандажа ябахын», «Хожомой холые бодожо ябахын», «Хари хүндэ хорлонгүй ба мэхэгүй сэхэ ябахын», «Хилинцэ (нүгэл) тэбшэжэ ябахын», «Буян бүтээхын» — иимэ найман бүлэгһөө бүридэнэ.

Тус зохёол хадаа эрдэм наукада оройдоо мэдэгдэхэгүй байһан юм. Ленинградай ба Улаан-Үдын гар бэшэгэй архивуудташье олохогүйт. «Бэлигэй толиие» хуушан монголые мэдэхэ уран зохёолдо дуратай буряадууд бэе бэеһээ буулгажа абадаг юм. Мүнөө энэ зохёол эгээл түрүүшынхеэ хуушан монгол ба ород хэлэнүүд дээрэ толилогдобо. Буряадай хэлэ бэшэгэй эрдэмтэн Ц. А. Дугар-Нимаев «Бэлигэй толиие» ород хэлэн дээрэ оршуулһан, оролто үгыень бэшэһэн байна.

«1855—1915 онуудта ажаһууһан Ирдыни-Хайбзун Гальшиев «Бэлигэй толиие» бэшэһэн юм. Тиихэдээ энэ хүмнай хори буряадуудай дунда «Хайбзун дооромбо». «Марханзайн дооромбо» гэдэг нэрэнүүдээрээ алдаршаһан түүхэтэй. Зохёолойнгоо эсэстэ «Уншахые мэдэдэг тоти рабжамба Агван лэгшэд» гэжэ гараа табиһан байна,—гэжэ Ц. А. Дугар-Нимаев бэшэнэ. Саашань энэ эрдэмтэн иигэжэ нэмэнэ, — Гальшиев «Бэлигэй толи» гэдэг энэ зохёолоо энэдхэг—түгэд—монгол субашидые дахуулан, тэрэнэй түхэл маягаар бэшээ. Тиихэдээ тэрэ үеын буряадай байдал дээрэһээ үндэһэлһэн хадаа өөрын тусгаар түхэл маягтай шэнэ зохёол болоно. Илангаяа авторынь ехэ һүбэлгэн ухаатай, зоной байдал, тэдэнэй һанал бодолые мэдэхэ хүн байна гэжэ «Бэлигэй толиие» уншахадаа һайхашаамаар».

Нээрээшье тус ном айхабтар һонин зохёол юм. Революциин урда тээхи буряадай түрүү интеллигенциин юу бодожо ябадаг байһые ойлгожо абахаар, һонирхохоор.

«Бэлигэй толиие» һурагшалһан, бэдэрһэн хүнүүд олошоржол байна. Энэ зохёолые номой хэблэл дахин хэблэжэ гаргаа һаа, хүн зондо ехэ һайн юумэ хэхэ һэн.

М. СПЕКТОР.

ҺУРАЛСАЛАЙ ШЭНЭ ЖЭЛ ЭХИЛБЭ

Сентябриин ирагуу наран
Сэлмэг нюдэндэш наадана.
Һургуулиин сонхо яларан,
Һайхан мэдэрэл түрүүлнэ.

Эрдэмэй дабаан өөдэ
Эрид алхамаа эхилхэшни.
Баяртай яба, басагахан,
Баранһаа нэгэш дутангүй.

ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛ ОЛООР ЗАХИЯ

Ерэхэ 1967 ондо улад зоной абаха газетэ, журналнуудай захил байгша оной сентябриин 1-һээ эхилээд, ноябриин 25-да түгэсхэгдэхэ юм.

Мүнөө манай орон дотор газетэ, журнал захидаггүй айл олохонь хомор гээшэ. Гансахан Буряадай республика дотор мүнөө үедэ 568 мянган хэһэг элдэб газетэ, журнал тараагдана. Тиибэшье зоной дунда хэблэл улам олоор тарааха, элдэб һалбарида хүдэлдэг ажалшадай тус тусайнь журнал, газетэнүүдые болон партийно-политическэ хэблэлые элбэгээр захиулха гэһэн эрилтэ табигдана.

Бүхы түбэй болон нютагай газетэ, журналнуудта, каталог соо заагдаһан хамаг хилын саадахи хэблэлдэ ямаршье һаалта, хизаарлалтагүйгөөр захил абтаха зэргэтэй. Харин «Неделя», «Футбол», «Женщины мира», «Курьер юнеско», «Мир науки», «Китай», «Индия», үшөө нэгэ хэды ондоо газетэ, журналнууд республикадамнай үгтэһэн хубаариин зэргээр тараагдаха байна.

Мүнөөнэй захил урданайхиһаа нэгэ зүйлөөр илгаатай. Урдань хэблэл бэшүүлээд, түлөөһыень гурбан һара соо һубарюулжа түлэдэг ёһо болюулагдаа. Мүнөө хэн хэды шэнээн мүнгэнэй захил хэнэб, тэрэнээ нэгэ доро сабэр мүнгөөр оруулха ёһотой. Тиин хэблэл захилга ямаршье болзороор: һараар, хоёр, гурба, дүрбэ һараар, хүнэй дуран соо хэгдэхэ зэргэтэй.

Зарим тэды илгаатайгаар хэблэлэй шэнэ захилай эхилхэеэ байһан дээрэһээ һаяшаг «Союзпечатиин» агентствэнүүдэй начальнигуудай, ниитэ хэблэл тараагшадай республиканска зүблөөн болобо. Уншагшадай улам ургажа байгаа эрилтые хайшан гээд дүүрэнээр хангахаб, ямар аргаар хэблэл тараалгые эмхитэйгээр ябуулхаб гэжэ зүблөөн дээрэ дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдөө. Энэ шухала ниитэ-политическэ удхатай хүдэлмэриие амжалтатайгаар эрхилхэ хэрэгтэ нютагай партийна, комсомольско, профсоюзна организацинууд шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ болоно. Хэблэл тараалгын удха шанарые идхан ойлгуулха соведүүдэй, захил абадаг пунктнуудай хүдэлмэри эрид һайжаруулха талаар тодорхой хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй гэжэ зүблөөн дээрэ онсо тэмдэглэгдээ.

Шэнэ жэлдэ хэблэл захилые эмхитэй һайнаар, үргэнөөр ябуулхын түлөө гурба һарын мүрысөө сентябриин 1-һээ декабриин 1 хүрэтэр соносхохо гэжэ республикымнай хэлхеэ холбооной управлени, харгы замай болон хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком һая тусхай тогтоол гаргаһан байна. Энэ хэмжээ ябуулгыень зүблөөндэ хабаадагшад халуунаар дэмжэн һайшаагаад, үргэн арад зоной дунда газетэ, журналнуудые эмхитэйгээр дэлгэрүүлэн тараахые уряалһан хандалга бэшэг республикынгаа бүхы хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдтэ, ниитэ хэблэл тараагшадта гаргаа. Мянган хүн бүхэндэ — гээд хандалга соонь хэлэгдэнэ,— 770-һаа үсөөн бэшэ хэһэг газетэ, журналнуудые тараахабди. Энэ зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхын тула предприяти, колхоз, совхоз, эмхи зургаан бүхэндэ хэблэл тараалгын пункт нээхэбди, 50 хүн бүхэндэ нэгэ ниитэ хэблэл тараагшые томилхобди. Тиигэжэ хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэй гуримтайгаар, саг болзор соонь ажалшан бүхэндэ хэрэгтэй газетэ, журналыень захиулха ябадал хангахабди гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад найдуулба.

Хэблэл тараалтын гурба һарын мүрысөөндэ түрүүлжэ гарагшадта иимэнүүд мүнгэн шан тогтоогдонхой. Ниитэ хэблэл тараагшадта хорин түхэригэй нэгэдэхи зэргын 5 шан, 15 түхэригэй хоёрдохи зэргын 10 шан, 10 түхэригэй гурбадахи зэргын 20 шан хараалагдана. Шалгарһан почтальонуудта хоёр нэгэдэхи зэргын, табан хоёрдохи зэргын, арбан гурбадахи зэргын мүнгэн шан үгтэхэ юм. Өөрынгөө даажа абаһан участок дээрэ хэблэл эрхим һайнаар тарааһан ниитын соведүүдэй, ажахын эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд 25—10 түхэригэй мүнгэн шан абаха, хэлхеэ холбооной управлениин профсоюзай обкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаха юм.

Хэблэл тараалгые эмхитэй һайнаар эхилхын тула хото, хүдөөдэмнай һүүлшын бэлэдхэлнүүд түгэсхэгдэжэ байна. Хэблэл тараалгын энэ шухала политическэ удха шанартай хүдэлмэри хаа хаанагүй үндэр дээдэ хэмжээндэ үнгэргэгдэхэ байна.

Ц. ДУГАРОВ.

ПРАВДА БУРЯТИ[И]

Мүнөөдэрэй номер[т]

Нэгэдэхи хуудаһанда: «М[...] амар, һургуули!» гэһэн түрүү[...] шэг. Радио болон газетэн[...] «Хоолос» гэһэн нүүдэл редак[...] материалнууд толилогдоно. Т[...] ай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: һур[...] лай шэнэ жэлэй эхилһэн т[...] һургуулинуудай саашанхи з[...] гонууд тухай Гэгээрэлэй ми[...] С. Дугаров «Зайлашагүй зор[...] нууд» гэһэн статья соогоо ба[...] Сэмбын фабрикын нэхэгшэ Е[...] вельева тухай хөөрөөн. Ф. Со[...] ной корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда: Ху[...] ябадалтай тэмсэхэ тухай Л.[...] тыновагай статья. Хилын са[...] һаа мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «[...] шын дуун» гэһэн И. Зверевэй [...] сказ. «Иигээд лэ ехэ болообд[...] һэн С. Бутыриннагай репор[...] «Сэлэнгэ» «Авангард» гэһэн [...] больно командануудай хоор[...] хи мүрысөөн тухай материал[...] носхолнууд.

ВАЙГАЛАЙ УРДА ХУБИДА ГАЗАР ХҮДЭЛӨӨ

ЭРХҮҮ, августын 30. (ТАСС-ай корр.). Мүнөөдэр нютагай сагаар 14 час 11 минутада Эрхүүгэй областиин ба Буряадай АССР-эй Байгал шадарай районуудта газар хүдэлөө. «Иркутск» гэжэ сейсмическэ станциин мэдээсэһэнэй ёһоор, газарай хүдэлһэн эпицентр (гол гуламта) Байгалай урда хубида, энэ нуурай акваториин районд байгаа. Эрхүүдэ 4—5 балл хүсэтэйгөөр газар дорьбобо. Газар дорохи иимэ хүсэтэй дорьбоонууд урда тээньшье энэ районд үзэгдэдэг байһан юм.

Кубын профсоюзуудай съезд дүүрэбэ

ГАВАНА. (ТАСС). Кубын ажалшадай нэгэдэлэй XII съезд тараба. Съездын түгэсхэлэй пленарна заседани дээрэ зүблэхэ зүйлэй гол асуудалнуудаар тогтоолнууд абтаа, профцентрэй шэнэ гүйсэдком генеральна секретарь Мигель Мартин түрүүтэйгээр. һунгагдаа. Съездын түгэсхэл дээрэ Кубын премьер-министр Фидель Кастро дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ. Тэрэнэйнгээ эхэнхи хубиие Кубын экономикын амжалтануудта, саашанхи түсэбүүдтэ зорюулаа.

Тиихэтэеэ хамта, Кубын хүдэлмэришэн ангиин үнэн мэдэрэлэй революциин жэлнүүдтэ улам урган дээшэлһые онсолон тэмдэглэбэ.

Саанатаал һаа, ерэхэ жэлдэ партиин съезд болохо гэжэ Кубын КП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь мэдээсээ.

Кубада коммунис общество байгуулагдаха гээд этигэдэг тухайдаа Фидель Кастро элирхэйлэн мэдүүлбэ.

БУНДЕСВЕР ЕВРОПОДО АЮУЛ ТОХЁОЛДУУЛНА

Баруун Германиин милитарис, реваншис этэгээдүүд немец арадай ажабайдалай аша хэрэгые тоонгүйгөөр, мүнөө эзэрхэг түримхэй зорилго дахяад табина. Энэнь тэдэнэй бүхы ажал хэрэг дээрэһээ харагдана гэбэл, оронойнгоо экономикые сэрэгэй байдалда оруулна, хахад миллион тоото бундесвер байгуулаа, газартань дахяад хорхойтожо, бусад арадуудые үзэн ядаха ябадал үүсхэнэ.

...Баруун Германиин милитаризм хүсэд бута сохигдоһон, үгэ дуугүйгөөр буу зэбсэгээ хуряаһан аад, Германиие хүсэд демилитаризацилха, шэнэ эзэрхэг түримхэй ябуулга хэхэ ямаршье аргыень хаһаха гэжэ Потсдамска шиидхэбэреэр хараалагдаһан аад, иимэ богонихон болзор соо яагаад Баруун Европын сэрэгэй гол хүсэн болошооб гэһэн бодол түрэнэ.

Энэ бүхы зам бүри эхинһээ хойшо баруун зүгэй империалис гүрэнүүдэй, нэн түрүүндэ США-гай политикаар тодорхойлогдоо юм. Тиигэжэ дайнай дүүрэмсээр тэдэ гүрэнүүд социализмда эсэргүү зорюулагдаһан эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдые Европын түбтэ суглуулан байгуулха гэһэн хараа шугам баримталаа һэн. Потсдамска хэлсээнүүдэй баталагдаһанай һүүлээр удангүй Америкын, Англиин засагууд тус хэлсээнүүдые эбдэжэ, Германида өөһэдынгөө эзэмдэлгын газарнуудтахи демократическа хүгжэлтэдэ һаад хэжэ, хархис этэгээдүүдые дэмжэжэ захалаа юм. Америкынхидтэ плендэ ороһон Гитлерэй генералнуудай, генштабай офицернүүдэй олонхинь хэһээгдээгүй гү, али болзорһоо урид түрмэһөө табигдаһан юм. Дайнда диилдэбэшье, Гитлерэй сэрэгэй хүтэлбэрилэгшэдэй гол хубинь тиигэжэ абарагдаа. Сэрэгэй пледэ абтагшадай лагерьнуудта байһан үлэгшэдынь тусхай частьнууд болгогдон эмхидхэгдэжэ, баруун гүрэнүүдэй эзэмдэлгын сэрэгүүдэй албанда оруулагдаа. ВМС-гэй, ВМФ-гэй кадрнууд болон унтерофицерскэ корпус тиигэжэ бүтэн үлөөгдэһэн байгаа.

1949 оной апрельдэ баруун гүрэнүүдэй сэрэгэй Хойто-атлантическа бүлэг байгуулһанай һүүлээр империалис хүсэнүүд, илангаяа США-гайхид НАТО-гай сэрэгэй коалицида оруулхын тула өөрын арми байгуулха хэрэгтэ Баруун Германиин милитаристнуудые сэхэ урмашуулжа захалаа һэн. ФРГ-гэй реваншистска арми байгуулха шиидхэхы бэлэдхэл 1949 оной эсэсһээ 1955 он хүрэтэрхи үе соо хэгдэһэн байна.

1949 оной сентябрьда Баруун Германиин сепаратна гүрэнэй байгуулагдамсаар, вермахтын командованиин абарагдаһан кадрнууд арми байгуулгын түсэб зохёожо ороо юм. 1950 оной августада канцлер Аденауэрай канцеляриин дэргэдэ «Эхэ орондоо алба хэхэ бюро» гэжэ юумэ бии болгогдоһон байна. Тэрэниие танкова сэрэгэй генерал фон Шверин толгойлоо. Гитлерэй генералнууд Гальдер, Шпейдель, Хойзингер гэгшэд тэрэшэлэн тэрэндэ оролсоо.

1950 оной октябриин 4-һөө 9 хүрэтэр генерал Шверинэй албан Америкын сэрэгэй түлөөлэгшэнэртэй тон шухала нюуса зүблөө үнгэргэһэн байна. Эйфельдэхи Химмельфорт гэжэ хэрэм соо болоһон зүблөөндэ ерээдүйн арми тухай асуудалнууд зүбшэгдөө юм. Жэшээлхэдэ, ФРГ-е болон тэрэнэй ерээдүйн армиие НАТО-да оруулха тухай, тус армиие 12 дивизи составтайгаар байгуулха тухай, даб гэһээр тэрэниие Америкын мүнөө үеын буу зэбсэгээр зэбсэгжүүлхэ тухай, германо-советскэ фронтнууд дээрэхи дайнай ябуулгануудай дүй дүршэл хэрэглэхэ тухай гэхэ мэтэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

1950 оной октябриин эсэс багта Теодор Бланкын ведомство гэжэ нэрэтэй юумэ (гүрэнэй үндэһэтэй сэрэгэй түрүүшын зургаан) байгуулагдаа юм. Эйфельдэхи зүблөөнэй шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэ бэелүүлхэ гэжэ тэрээндэ даалгагдаа. Гэбэшье ниитэ дээрээ 500 мянган хүнтэйгөөр арми байгуулха түсэб тухай арайхан 1951 ондо соносхогдоо һэн. Тэрэ үедэ 300 гаран хүнһөө — гол түлэб вермахтын гэнштабай офицернүүд байһан хүнүүдһээ бүридэһэн Бланкын ведомство өөрынгөө мэдэлдэ миил 53 мянган һайн дуратантай, хилэ хамгаалгын болон полициин 20 мянган алба хаагшадтай байба. Зүгөөр удаадахи жэлдэнь — 1955 оной майда ФРГ-е НАТО-гай гэшүүн болгожо абаһанай һүүлээр Баруун Германиин милитаристнууд өөрын зэбсэгтэ хүсэнүүдые үргэн олоор байгуулха «хуулита» үндэһэ һууритай болобо. 1955 оной июниин 7-до Аденауэр Бланкын ведомствые ФРГ-гэй обороной министерство болгохо тухай соносхоо.

Мүнөө үедэ бундесвер ямар гээшэб? Хуулита мэдээнэй ёһоор, мүнөө бундесвер 12 армейскэ дивизинүүдтэй (тиимэ болохолоороо, Эйфельдэ болоһон зүблөөн дээрэ үгтэһэн заабари дүүргэдээ!). 7 мотопехотно, 3 танкова, 1 горнопехотно, 1 агаарай-десантна дивизинүүд энэ тоодо оролсоно. Тэрэнһээ гадна, ФРГ-гэй агаарай-сэрэгэй хүсэнүүд 16 авиаэскадратай, ПВО-гой 15 ракетнэ дивизионтой. Далайн-сэрэгэй хүсэнүүдынь 20 флотилитай, далайн авиациин гурбан эскадратай. Обороны министерствын һүүлэй мэдээгээр, мүнөө жэлдэ бундесвер 464.200 сэрэгэй алба хаагшадтай (тэрэ 200 гаран генералнууд, 40 мянга шахуу офицернүүд, 150 мянга шахуу унтер-офицернүүд), 150 мянган гражданска чиновнигууд болон хүдэлмэришэдтэй.

Европодо байһан НАТО-гай зэбсэгтэ хүсэнүүд дотор бундесвертэ гол үүргэ хабаадана. «Центральна Европодохи 25 дивизиһээ хахадыень шахуу ФРГ үгэһэн байна.., ФРГ-гэй солдадууд гол һуури эзэлнэ», — гэжэ зонхилхы партиин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Генрих Кроне сэдьхэлээ ханангяар мэдүүлээ.

Баруун Германи «оборонно хүсэ шадалаа экономическа хүсэндөө тааруу болгохо», атомна зэбсэгтэй болохо гэһэн эрилтэ табижа үргэлжэлһөөр. Үгы һаа, «экономическа талаараа Англиһаа, Франциһаа булюу болоһон ФРГ-гэй национальна нэрэ алдар хохидохо» гэжэ Бонндо хэлсэнэд. Англи Франци хоёр өөрын [...] но-атомна зэбсэгтэй юм. [...] империалис гүрэнүүд, [...] гаяа США, зүүн зү[...] шэ Бонной реваншис [...] эрмэлзэлые, үнгэрһэн сагай [...] гаалые тоонгүй байжа, Б[...] бүхы эрилтэнүүдые дүүрг[...] бэлэн байна. Бундесверые а[...] зэбсэгтэ хабаадуулха гэһэн [...] проектнүүд хэдэ хэдэн жэлэй[...] ша соо НАТО дотор хаража [...] дэнэ. Бундесверые зэбсэг[...] тактическа атомна зэбсэг [...] бии байна. Бундесверэй ист[...] тельно-бомбардировочно эск[...] нууд болон ракетнэ часть[...] атомна зэбсэгээр хангагдан[...]

Баруун Германи ракетно-я[...] зэбсэгтэй болохо гэжэ оро[...] Ракетно-ядерна зэбсэг бай[...] талаар бусад оронуудтай ФР[...] холбоо харилсаа байгуулһа[...] хай мэдээсэлнүүд хилын са[...] хэблэлдэ нэгэтэ бэшэ толи[...] һон байха.

Баруун Германиин сэрэгэй[...] лые багадхахые һэдэжэ, [...] зүгэй зарим түлөөлэгшэд т[...] зэбсэгтэ хүсэнүүд НАТО-да [...] тэй, тиимэһээ бэеэ даанхай [...] гэжэ заанад. Эдэ һэдэлгэнүү[...] үндэһэгүй байһаниие удаад[...] римтанууд харуулна.

НАТО дотор Баруун Герм[...] милитаристнуудай нүлөө ул[...] болоно. Һаяхан—июнь соо [...] гай сэрэгэй дээдэ зургаанай[...] рэгэй комитедэй түрүүлэгш[...] шаалда бундесверые коман[...] ша Гейнц Третнер томил[...] Мүн тэрэ һара соо НА[...] Центральна Европодохи сэ[...] дые командалагшаар [...] нацистска генерал байһа[...] нерал фон Кильманзег [...] логдоо. Зүгөөр гол юумэ [...] хэдэ, Бонндо зохёогдоһон [...] рэгэй түсэб НАТО-да абт[...] Энэ түсэбэй ёһоор, бунд[...] сэрэгүүд социалис оронуу[...] лэнүүд дээрэ байлгагдана.

Хэнэйшье хиналтада ор[...] сэрэгүүд болон резервнүүд[...] гуулха гэһэн хүсэл оролдо[...] руун Германида гаргагдана. [...] «территориальна обороны [...] нальна сэрэгүүд» мүнөө [...] лонхой юм. Тэрэнэй тоо эн[...] эсэс хүрэтэр 50 мянган, [...] 1970 он багта 200 мянган [...] болгогдохо байна. 1970 он[...] тор 200 мянга хүрэтэр [...] гөөр «гражданска обороны [...] пусые», 1,5 миллион һург[...] резервистнүүдэй арми ба[...] гэжэ түсэблэгдэнэ. Эдэ [...] эсэтэ Бонной милитар[...] мүнөө үеын зэбсэгтэй, тэр[...] атомна зэбсэгтэй олон [...] армитай болохо шадаха [...]

Хэрбээ бундесверые ямар[...] атомна зэбсэгтэ хабаадуула[...] Варшавын Договорой оро[...] өөрынгөө аюлгүй байдал [...] тушаа хамгаалгын шуха[...] жээнүүдые абаха баатай [...] гэжэ Бухарестда һаяхан [...] Варшавын Договорой ор[...] зүблөөн өөрынгөө Деклар[...] мэдүүлээ һэн.

А. РАЧК[...]
(ТА[...])

Редактор Ц. О. ОЧ[...]

НОРВЕГИ. **Океанай эрьедэ оршоһон бишыхан тосхоной бүхы ажабайдал загаһа барилгатай холбоотой. Загаһа барилгын халуун хаһада треска загаһа обойтор ашаһан судналнууд эрьедэ хүрэжэ ерэнэ. Тосхонойхид бага ехэгүй загаһа болбосоруулжа ороно.**

ТАСС-ай фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО

Индиин дүрбэдэхи табан жэлэй проект

ДЕЛИ. (ТАСС). Индиин түсэблэлгын министр Ашока Мехта гэгшэ Индиин дүрбэдэхи табан жэлэй түсэбэй проектые парламентынгаа хоёр палатын зүбшэн хэлсэлгэдэ табиба. Дүрбэдэхи табан жэлэй түсэб хадаа ороной экономикые хүгжөөхэ ябуулгадахи шиидхэхы шата болохо байха. Табадахи табан жэлэй түсэбэй дүүрэхэ багта ороной экономикын өөрыгөө хангадаг болохо үндэһэ һуури хангаха арга энэ табан жэл соо түйлагдаха ёһотой гэжэ проект дотор хэлэгдэнэ.

Конгын правительствын шиидхэбэри

БРАЗЗАВИЛЬ. (ТАСС). Конгын Республикын (Браззавиль) правительствын шиидхэбэритэй зохилдуулан, гадаадаһаа дабһа худалдан абалга «Национальна худалдаа наймаанай захиргаан» гэдэг гүрэнэй эмхиин мэдэлдэ оруулагдаа гэжэ соносхогдоо.

«Правительствын энэ шиидхэбэри — ороной гадаадын ба дотоодын худалдаа наймаанда гүрэнэй хиналта тогтоолгын түрүүшын алхам болоно», — гэжэ Национально-революционно хүдэлөөн гэдэг партиин орган «Этумба» газетэ бэшэнэ.

Порт-Саид—сүлөөтэ худалдаа наймаанай газар

КАИР. (ТАСС). Порт-Саид хотодо сүлөөтэ худалдаа наймаанай зона бии болгохо тухай декрет тунхаглагдаа. Имагтал премьер-министрэй мэдэл доро байха захиргаанай тусхай аппарат тэндэ бии болгохоор хараалагдана. Энэ хото худар асарагдаһан гадаадын бүхы эд товарнууд налогуудһаа, алба гайлинууд ба бусад татабаринуудһаа (хууляар тогтоогдоһон ушарнуудһаа бэшэндэ) сүлөөлэгдэхэ юм ха.

Юһэн ороной дурадхал

НЬЮ-ЙОРК, августын 30. (ТАСС). ООН-до КНР-эй хабаадаха хуулита эрхэ һэргээхэ асуудал ООН-ой Генеральна Ассамблейн болохоёо байгаа XXI сессиин зүблэхэ зүйлдэ оруулхые ООН-ой гэшүүн юһэн орон (Алжир, Албани, Камбоджо, Конго (Браззавиль), Куба, Гвиней, Мали, Румыни, Сири) дурадхаба.

США-гай президент Джонсондо Б. Рассел бэшэг эльгээбэ

ЛОНДОН. (ТАСС). Англиин элитэ мэдээжэ философ, эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэ Бертран Рассел США-гай президент Джонсондо бэшэг эльгээбэ. Парижда зарлагдаха уласхоорондын трибуналай үмэнэ хамгаалгын үгэ хэлэхыень президентдэ дурадхаба. Иимэ трибунал Бертран Расселай үүсхэлээр эмхидхэгдэһэн юм. Холбоото Штадууд Вьетнамда дай хэжэ байхадаа хүн түрэлтэнэй үмэнэ гэмтэ ябадал гаргана гү гэжэ энэ трибунал тодорхойлхо ёһотой юм. Трибуналай хүдэлмэридэ хабаадахые элдэб оронуудай олониитын олохон ажал ябуулагшад зүбшөөрэнхэй.

Американска авиаци ДРВ-дэ добтолно

ХАНОЙ. (ТАСС). Американска самолёдууд августын 27, 28-да Вьетнамай Демократическа Республикын агаарай дайда руу добтолон орожо, хэдэ хэдэн провинцинуудай хүн зоной ажаһуудаг газар нютагууд ба промышленна районуудые, тэрэшэлэн Хайфоной оршониие, Виньдиниин райониие бомбодоһон, буудаһан байна.

* * *

ХАНОЙ, августын 30. (ТАСС). Американска түримхэйшүүл Вьетнамай Демократическа Республикые бомбодохо, буудаха үедөө 3 мянган фунт хүрэтэр шэгнүүртэй фугасна, напалм, фосфорно бомбонуудһаа гадна, мүн энгэй зониие хюдахын тула хэһэг түгдэрдэһэ сасадаг бомбонуудые улам ехээр хэрэглээ.

У Танай мэдүүлгэ

ПАРИЖ, августын 30. (ТАСС). Вьетнамдахи дайн тэрэниие үгытэй ядуу, үнэн бэшэ байдалай һүйдхэдэг шэнгеэр, бүгэдэ ниитын амгалан тайбан байдал һүйдхэжэ байна гэжэ ООН-ой генеральна секретарь У Тан Сантьяго (Чили) ошожо ябаад Лимэ хотодо тогтохо зуураа, үсэгэлдэр мэдүүлээ гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент Перугэй ниислэлһээ мэдээсэбэ.

«Вьетнамдахи байлдаанууд иимэ шанга зандаа үлөө һаа—бүри ехэ хёмороон болохо, амгалан байдал эбдэхэ, бүхы дэлхэй дээрэхи тэнсүүриие алдуулхань дамжаггүй» — гэжэ У Тан нэмээн хэлээ.

Холбоото Штадуудта энцефалит үбшэн тараа

НЬЮ-ЙОРК, августын 29. (ТАСС). США-гай Техас гэжэ ехэ штадай 5 городто энцефалит үбшэн гэнтэ дэлгэрээд, мүнөө улам һужэржэ байна. Даллас хотодо тиимэ үбшэндэ дайрагдаһан 77 ушар элирүүлэгдээ, Корпус-Кристидэ— 19, Амарильодо — 4 Каньондо — 1 ушар бүридхэлдэ абтаа. Иимэ үбшэн далай дээрэшье үзэгдөөд, загаһад үхэжэ байна гэжэ АП агентство мэдээсэбэ.

Анголын национально-сүлөөрэлгын хүсэн нэгэдээ

БРАЗЗАВИЛЬ, августын 30. (ТАСС). Анголые сүлөөлхэ арадай хүдэлөөн (МПЛА) гэжэ партитай Анголын национальна союзай нэгэдэһэниинь Анголодохи португальска колониализмда эсэргүү национально-сүлөөрэлгын зэбсэгтэ тэмсэлдэ хүтэлбэрилхы, эмхидхэхы хүсэн гээд МПЛА-е мэдэрдэг байһые гэршэлнэ гэжэ МПЛА-гай түрүүлэгшэ А. Нето ТАСС-ай Браззавильдахи корреспондентдэ мэдүүлбэ.

Буруушааһан харюу үгэбэ

ПНОМ-ПЕНЬ, августын 30. (ТАСС). США-е Камбоджодо түлөөлдэг Австралиин посольство США-гай правительствын гуйлтаар, США-гай тусхай даабарита элшэн түлөөлэгшэ А. Гарримантай бараалхахые намда дурадхаһан байна гэжэ Камбоджын гүрэнэй толгойлогшо Народом Сианук мүнөөдэр гадаадын журналиснуудта мэдээсэбэ. Сианугай хэлэһэнэй ёһоор, Камбоджын ба Америкын хоорондохи харилсаанай мүнөөнэй байдалые хараада абабал, тиимэ уулзалга хэхэ эртэ байна гэжэ Камбоджын правительство Австралиин посольстводо мэдээсээ.

Хархис этэгээдүүдэй холбоорилдоон

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Урда-Африкын расистнууд «коммунизмын асуудалнуудта зорюулагдаһан зүблөө» Преторидо сентябриин 27-һоо 30 хүрэтэр үнгэргэхэ гэжэ шиидхээ. Юнайтед Пресс Интернейшнл агентствын корреспондентын Иоганнесбургһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, Фервурдын правительствын юстициин министрэй аха Дж. Д. Форстер гэгшэ энэ зүблөөнэй эмхидхэлшэнь болоно.

Манай адрес, телефону[уд]

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан[-Удэ], улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. ре[дак]тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—2[...] отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышлен[ный] —48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной ж[изни] —40-49, идеологический—24-74, 60-21, советского строи[тель]ства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-3[...] формации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при С[ове]те Министров Бурятской АССР.

Н-03703. Зак. № [...]

„БУРЯАД ҮНЭН„

(4-дэхи нюур
1966 оной сентябриин 1.